

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2011

Hana Vorlová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Hana Vorlová

**Porovnání mediálního obrazu pražských
squaterů v deníku Mladá fronta DNES v
letech 2000 a 2009**

Bakalářská práce

Praha 2011

Autor práce: **Hana Vorlová**

Vedoucí práce: MgA. Filip Láb, Ph.D.

Rok obhajoby: 2011

Bibliografický záznam

VORLOVÁ, Hana. *Porovnání mediálního obrazu pražských squaterů v deníku Mladá fronta DNES v letech 2000 a 2009*. Praha, 2011. 86 s. Bakalářská práce Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce MgA. Filip Láb, Ph.D.

Anotace (abstrakt)

Bakalářská práce s názvem *Porovnání mediálního obrazu pražských squaterů v deníku Mladá fronta DNES v letech 2000 a 2009* má za úkol přiblížit tuto subkulturu a také pomocí kvantitativní obsahové analýzy popsat, jak je reprezentována v deníku Mladá fronta DNES. Cílem bakalářské práce je pak porovnání mediálního obrazu squaterské komunity v roce 2000 s rokem 2009.

Abstract

Bachelor thesis named *The comparison of the Prague squatter's media image in national newspaper Mladá fronta DNES during years 2000 and 2009* informs about squatter's subculture. The Quantitative Content Analysis describes, how is this subculture represented in newspaper Mladá fronta DNES. The aim of this bachelor thesis is to compare squatter's media image during years 2000 and 2009.

Klíčová slova

squat, deník Mladá fronta DNES, subkultura, mediální obraz, Praha

Keywords

squatt, newspaper Mladá fronta DNES, subculture, media image, Prague

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne _____

Hana Vorlová _____

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu této bakalářské práce MgA. Filipu Lábovi Ph.D. a mé rodině a přátelům za podporu během celé doby studia.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT:	
Příjmení a jméno diplomanta: Vorlová Hana	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomanta: 2007	
E-mail diplomanta: vorlovahana@email.cz	
Studijní program/studijní obor: žurnalistika	
Předpokládaný název práce v češtině: Porovnání mediálního obrazu pražských squaterů v deníku Mladá fronta DNES v letech 2000 a 2009	
Předpokládaný název práce v angličtině: The comparison of the Prague squater's media image in national newspaper Mladá fronta DNES during years 2000 and 2009	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012) LS 2010	
Jedná se o téma (zakřížkujte platnou odpověď): navrhované studentem ☐ z nabídky IKSŽ ☐ Příjmení a jméno pedagoga, který téma vypsál:	
Pedagog, s nímž byly teze konzultovány (příjmení, jméno, pracoviště – vzor: <i>Bednářová, Petra, KŽ IKSŽ UK FSV</i>): Mgr. Láb Filip, Ph.D., IKSŽ, KŽ, FSV UK	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Téma bakalářské práce je vymezeno na dvě období – podzim 2000 (od října do prosince) a léto 2009 (od začátku července do září 2009). Ve dne 30. června 2009 došlo k násilnému vyklizení squatu Milada, který pražští squateři obývali. Během července pak ministr pro lidská práva Michael Kocáb nabídl squaterům jiný objekt k obývání. Třetím větším incidentem se squaterů pak byl pokus o obsazení budovy bývalých lázní v Apolinářské ulici dne 12. září. V listopadu roku 2000 došlo k vyklizení pražského squatu Ladronka, který doprovázely obdobné protesty a demonstrace. Bakalářská práce má za úkol zmapovat a zanalyzovat způsob, jakým se v deníku Mladá fronta DNES informuje a informovalo o této skupině. Práce se také bude zabývat tím, zda-li a jakým způsobem se změnil přístup médií k této subkultuře. Věřím, že práce přinese zajímavé a možná i dále využitelné výsledky.	
Zdůvodnění výběru tématu práce, včetně stručného popisu řešení nejvýznamnějších otázek vztahujících se k tématu v odborné literatuře oboru (rozsah max. 1000 znaků): Tato práce se má věnovat zejména tomu, jaký je mediální obraz pražských squaterů v celostátním deníku Mladá fronta DNES. Jedná se o velice aktuální téma, tudíž může přispět k lepšímu pochopení a zhodnocení celé problematiky.	

Základní výzkumnou otázkou také je, zda-li se nějakým způsobem změnil přístup média k této subkultuře od roku 2000.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

1. Charakteristika a obecný popis squaterů

Vysvětlení pojmů squateři, squating

Uvedení do problematiky pražských squaterů

1.2.1 Popis události svalu Ladronka v roce 2000

1.2.2 Popis události svalu Milada v roce 2009

2. Stručná charakteristika vybraného média – Mladá fronta DNES (MFD)

3. Metodologická východiska – představení kvalitativní analýzy

4. Analýza obsahů vybraného média

4.1 Obraz squaterů v deníku Mladá fronta DNES v období říjen až prosinec 2000 – analýza obsahů a charakteristika jednotlivých článků

4.2 Obraz squaterů v deníku Mladá fronta DNES v období červenec až září 2009 – analýza obsahů a charakteristika jednotlivých článků

5. Porovnání článků v MFD za dvě různá období

6. Závěr – Zhodnocení celkového obrazu pražských squaterů v deníku Mladá fronta DNES za uvedená období

Resumé

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován) **a postup (technika) při jeho zpracování:**

Bakalářská diplomová práce se bude zabývat mediálním obrazem pražských squaterů v období od července do konce září 2009 a v době mezi říjnem až prosincem v roce 2000. Vybraným médiem bude deník Mladá fronta DNES.

Deník Mladá fronta DNES byl vybrán kvůli tomu, že je pokládán za nejserióznější nejprodávanější deník v České republice a také kvůli jeho pražské příloze, jež se tématu věnuje ve větší míře, a to v obou sledovaných obdobích.

Jednotlivé články budou zpracovány kvalitativní analýzou.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Růžička, V. - Squaty a jejich revoluční tendence, Praha, Triton, 2007

1. Tato kniha popisuje, co to squaty jsou a jaké cíle squateři sledují. Konkrétně se také věnuje výše zmíněnému svalu Milada a obsahuje i rozhovory s některými zástupci tohoto hnutí.

Gelder, K. – The Subcultures Reader, Londýn, Routledge, 2005

- Publikace popisuje, jak vznikaly rozmanité subkultury, mezi něž patří i squateři. Přináší také základní pohled na toto téma a zároveň vysvětluje, jakým způsobem vznikala subkulturální studia.

Hall, S., Jefferson, T. - Resistance Through Rituals, London, Routledge, 2002

- Tato kniha se zabývá subkulturami, které začaly existovat po druhé světové válce. Autoři v knize zkoumají, jak jsou subkultury propojené s většinami a také popisují jejich vznik.

Hebdige, D. - Subculture. The Meaning of Style, London, Routledge, 1987
 - Dick Hebdige se ve své publikaci zabývá lidmi, kteří jsou součástí subkultur. Podle něj to jsou lidé odmítaní většinou společností. Subkultury by pak těmto lidem měly dávat vědomí vlastní identity.

Hendl, J. – Kvalitativní výzkum – základní metody a aplikace, Praha, Portál, 2005
 1. Příručka ukazuje, z jakých zdrojů metody kvalitativního výzkumu vycházejí. Představuje také hlavní výzkumné plány užívané v této oblasti. Popisuje kvalitativní metody sběru dat, jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci

Barbour, R. - Introducing Qualitative Research: A Student's Guide to the Craft of Doing Qualitative Research, SAGE, 2007
 - Rose Barbour v knize předkládá své zkušenosti z praxe, které se týkají zpracování kvalitativního výzkumu. V každé kapitole je uvedeno jako příklad několik cvičení s daty z reálných výzkumů.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Erdinger Michal: Squatting jako alternativa bydlení mladých, bakalářská práce, 2003, FSV UK

Datum / Podpis studenta

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ (včetně části, kterou vyplňuje institut!), **PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ UK FSV.**
PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO DIPLOMOVÉ PRÁCE.

Obsah

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM	4
PROHLÁŠENÍ	5
ÚVOD	12
1. CHARAKTERISTIKA A OBECNÝ POPIS SQUATERŮ	13
1.1 VYSVĚTLENÍ POJMU SQUATING.....	13
1.2 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY ČESKÝCH SQUATERŮ	14
1.2.1 Právní problematika českých squaterů	15
1.2.2 Squaterské komunity v České republice	16
1.3 POPIS UDÁLOSTÍ SQUATU LADRONKA.....	19
1.4 POPIS UDÁLOSTÍ SQUATU MILADA.....	21
1.5 BUDOUCNOST SQUATERSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	23
2. STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO MÉDIA – MLADÁ FRONTA DNES (MFD)25	
3. METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA – PŘEDSTAVENÍ KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY	26
3.1 VÝZKUMNÁ METODA.....	26
3.2 KONSTRUKCE ZKOUMANÉHO VZORKU.....	26
3.3 VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO VZORKU	27
3.4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	28
3.5 KÓDOVACÍ KNIHA.....	28
4. ANALÝZA OBSAHŮ VYBRANÉHO MÉDIA.....	32
4.1 OBRAZ SQUATERŮ V DENÍKU MLADÁ FRONTA DNES V OBDOBÍ ŘÍJEN AŽ PROSINEC 2000.....	32
4.1.1 Základní soubor jednotek.....	32
4.1.2 Rozdělení dle umístění v deníku:.....	32
4.1.3 Rozdělení dle stran.....	33
4.1.4 Rozdělení dle umístění na straně	33
4.1.5 Rozdělení dle velikosti	34
4.1.6 Rozdělení dle fotografií, které příspěvek doplňují	34
4.1.7 Rozdělení dle žánru.....	35
4.1.8 Výskyt slova „squat-“, „squatt-“ v titulku nebo podtitulku	37
4.1.9 Jiná pojmenování squaterů v příspěvcích.....	37
4.1.10 Hlavní (převládající) téma příspěvků	38
4.1.11 Přímé a nepřímé citace v článkách.....	39
4.2 OBRAZ SQUATERŮ V DENÍKU MLADÁ FRONTA DNES V OBDOBÍ ČERVENEC AŽ ZÁŘÍ 2009.....	40
4.2.1 Základní soubor jednotek.....	40
4.2.2 Rozdělení dle umístění v deníku:.....	41
4.2.3 Rozdělení dle stran.....	41
4.2.4 Rozdělení dle umístění na straně	42
4.2.5 Rozdělení podle velikosti	43
4.2.6 Rozdělení dle fotografií, které příspěvek doplňují	44
4.2.7 Rozdělení dle žánru.....	44
4.2.8 Výskyt slova „squat-“, „squatt-“ v titulku nebo podtitulku	46
4.2.9 Jiná pojmenování squaterů v příspěvcích.....	47
4.2.10 Hlavní (převládající) téma příspěvků	49
4.2.11 Přímé a nepřímé citace v článkách.....	50
5. POROVNÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ V MLADÉ FRONTĚ DNES ZA SLEDOVANÁ OBDOBÍ LET 2000 A 2009.....	51
5.1 ROZDĚLENÍ DLE UMÍSTĚNÍ V DENÍKU	52
5.2 ROZDĚLENÍ DLE STRAN.....	52
5.3 ROZDĚLENÍ DLE UMÍSTĚNÍ NA STRANĚ	52

5.4 ROZDĚLENÍ DLE VELIKOSTI	53
5.5 ROZDĚLENÍ PODLE FOTOGRAFIÍ, KTERÉ PŘÍSPĚVKY DOPLŇUJÍ	53
5.6 ROZDĚLENÍ DLE ŽÁNŘŮ	54
5.7 VÝSKYT SLOVA „SQUAT-“, „SQUATT-“ V TITULKU NEBO PODTITULKU	55
5.8 JINÁ POJMENOVÁNÍ SQUATERŮ	55
5.9 HLAVNÍ (PŘEVLÁDAJÍCÍ) TÉMA PŘÍSPĚVKŮ	56
5.10 PŘÍMÉ A NEPŘÍMÉ CITACE V ČLÁNCÍCH	56
6 ANALÝZA FOTOGRAFIÍ VYBRANÉHO MÉDIA	57
6.1 KONSTRUKCE ZKOUMANÉHO VZORKU	57
6.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	57
6.3 VÝZKUMNÁ METODA	58
6.4 VYMEZENÍ VZORKU	58
6.5 KÓDOVACÍ KNIHA	58
6.7 FOTOGRAFIE UDÁLOSTÍ OKOLO SQUATU LADRONKA V OBDOBÍ ŘÍJEN AŽ PROSINEC 2000	59
6.7.1 Rozdělení podle velikosti fotografií	59
6.7.2 Osoby/objekty zobrazené na fotografii	60
6.7.3 Zobrazovaná událost na fotografiích	60
6.8 FOTOGRAFIE UDÁLOSTÍ OKOLO SQUATU MILADA V OBDOBÍ ČERVENEC AŽ ZÁŘÍ 2009	61
6.8.1 Rozdělení podle velikosti fotografií	61
6.8.2 Osoby/objekty zobrazené na fotografii	62
6.8.3 Zobrazovaná událost na fotografiích	63
7. POROVNÁNÍ FOTOGRAFIÍ SQUATERŮ V MLADÉ FRONTĚ DNES ZA SLEDOVANÁ OBDOBÍ LET 2000 A 2009	63
7.1 ROZDĚLENÍ PODLE VELIKOSTI FOTOGRAFIÍ	64
7.2 OSOBY/OBJEKTY ZOBRAZENÉ NA FOTOGRAFII	64
7.3 ZOBRAZOVANÁ UDÁLOST NA FOTOGRAFIÍCH	64
ZÁVĚR.....	65
SUMMARY	67
POUŽITÁ LITERATURA	69
DALŠÍ ZDROJE	70
ČLÁNKY Z DENÍKU MLADÁ FRONTA DNES.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	73
PŘÍLOHY	74

Úvod

V této bakalářské práci s názvem „*Porovnání mediálního obrazu pražských squaterů v deníku Mladá fronta DNES v období 2000 a 2009*“ se chci zabývat tím, jaký byl ve sledovaných obdobích mediální obraz této subkultury a zda-li se v rámci sledovaných období nějak proměnil. Bakalářská práce zkoumá dvě období – v roce 2000 (říjen – prosinec) události svalu Ladronka a v roce 2009 (červenec – září) události svalu Milada.

I po téměř dvou letech, kdy byl vyklizen squat Milada, se jedná o aktuální téma, protože squateři jsou stále aktivní. Naposledy se o squalerech psalo v polovině letošního dubna, kdy proběhl odvolací soud. Věřím, že bakalářská práce přinese zjištění, jak squateri reprezentuje vybrané médium a zda-li se nějak změnil mediální obraz squaterů v rámci sledovaných období.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. V té první, teoretické, se budu zabývat fenoménem squaterství z hlediska subkultur. Poté se přesunu do České republiky a popíši historii i současnost squaterství u nás. Protože squateři vědomě porušují zákony, budu se v teoretické části zabývat i právní problematikou squaterství. Na závěr pak uvedu čtenáře do samotných událostí svalu Ladronka a Milada ve sledovaných obdobích let 2000 a 2009 s přesahem do současnosti.

Druhá část bakalářské práce se týká samotné analýzy příspěvků. V teziích mám uvedenou kvalitativní analýzu, ale v práci nakonec použiji kvantitativní obsahovou analýzu, jak ji popsal Helmut Scherer.¹ Domnívám se totiž, že výzkumný vzorek je tak obsáhlý, že by se kvalitativně zkoumat nedal. Oproti teziím jsem se také rozhodla analyzovat fotografie, které příspěvky doplňují. Dle mého názoru analyzované fotografie dobře dokreslí celkový obraz squalerské subkultury. Při zkoumání snímků budu taktéž používat kvantitativní obsahovou analýzu.

¹ Kapitola Úvod do metody obsahové analýzy v knize Analýza obsahů mediálních sdělení (viz níže).

Analýza prezentuje průběh a výsledky vlastního výzkumu. Sledovaná období budu nejprve analyzovat odděleně podle zvolených kategorií a posléze je v poslední části porovnáám mezi sebou.

Už při vymýšlení tezí jsem se potýkala se dvěma způsoby, jak je možné psát slovo „squater“. Jazyková poradna Ústavu pro jazyk český Akademie věd Č. r.² totiž nabízí obě varianty – s jedním i dvěma „T“. Nakonec jsem se přiklonila k tvaru „squater“, jelikož jej takto používala Mladá fronta DNES v roce 2009 a používá ho tak i nyní. Stejný způsob používá i většina ostatních médií. Pokud ale v bakalářské práci použiji úryvky z období roku 2000 (kdy redaktoři používali slovo „squatter“) nebo z odborných knih, budu mít v citaci verzi, která je v článku nebo knize.

1. Charakteristika a obecný popis squaterů

*„Subkultury reprezentují hluk, který je v protikladu k tichu. Jsou zásahem do řádu společnosti“
(Hebdige, 1987; 90)*

Squaterství patří stejně jako například hnutí hippies mezi subkultury. Sociologové subkulturu pojmenovávají jako skupinu lidí, kteří sdílejí nějaký společný zájem či problém. To je viditelně odděluje od členů ostatních sociálních skupin (Gelder, Thornton 1997; 1)

Pojem subkultury pojmenovává sociální skupiny většinou mladých lidí, které jsou chápány jako deviantní vůči normativním ideálům komunity dospělých. Většinová společnost tyto skupiny bere jako opoziční.

Většinová společnost se zrodila z racionálních jedinců, odpovědných občanů, kteří jsou schopni formulovat svůj názor a vyjádřit ho skrz oficiální demokratické komunikační kanály. Oproti tomu subkultury tíhnou k tomu být neoficiální a nespokojené. Jejich aktivity dramaticky kontrastují s většinovou společností. (Gelder, Thornton, 1997; 2).

Kdo jsou a jaké cíle squateři sledují se dozvíme v následující kapitole.

² <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=squater&Hledej=Hledej>

1.1 Vysvětlení pojmu squatting

Co přesně znamená squatting? Podle anglického slovníku se jedná o výrazy: sedět na bobku, dřepět a nic nedělat, usadit se v opuštěné budově. Squater je pak člověk, který nezákonně obsazuje nemovitost, kterou nemá právo obývat (tj. neplatí nájem apod.)³ Slovník uvádí, že poprvé bylo (podle dostupných informací) slovo squater použito v roce 1788. „*Prvními squatterry byli s největší pravděpodobností lidé, kteří zakládali farmy na neobsazeném území Severní Ameriky v 19. století, v době bojů mezi Severem a Jihem.*“ (Růžička, 2007; 18)

Ve světě zažívalo squaterství největší rozmach v šedesátých letech v době hippies. Za kolébku hnutí je považováno Německo a Nizozemí. Squaty však vznikaly i v jiných zemích. Michal Erdinger ve své práci popisuje jednu americkou squaterskou komunitu ze šedesátých let: „*V roce 1966 v San Franciscu příznivci hnutí Diggers (jsou radikální odnoží hnutí Levellers, ve svých komunitách provozovali jakýsi druh komunismu) za velkého přispění mnoha tisíců mladých lidí, převážně členů hnutí hippies, obsadili jednu z čtvrtí a pak tam vytvořili fungující kulturní komunitu.*“ (Erdinger, 2003; 13).

V zahraničí mezi nejznámější squaty patří berlínský Tacheles, který vznikl po pádu Berlínské zdi, pařížský Les Frigois či amsterodamský Nieuwmarkt. Tyto squaty však jsou spíše kulturními centry a nikdo v nich dlouhodobě nebydlí.

1.2 Uvedení do problematiky českých squaterů

„Squatting je hnutí, kde lidé nebojují jen za své ideály a víze, ale přímo za svůj životní prostor. Učí se tu žít v komunitě, většinu věcí užívají společně, rozbíjí zaběhnuté stereotypy, ukazují cestu. Squatty jsou útočištěm odpůrců systému. Svými benefičními akcemi se podílejí na finanční činnosti autonomního a anarchistického hnutí. Stávají se katalyzátorem odporu, předtvojem revoluce, která zajistí politickou a hospodářskou spravedlnost a samosprávu a v neposlední řadě důstojné bydlení pro všechny, nejen pro ty, co si to mohou dovolit. Squatting je boj tady a teď, stává se předtvojem sociální revoluce.“

(Manifest Obsad' a žij, 2004; 6)

Squaterství vzešlo z levicového anarchistického hnutí, které do Československa proniklo po sametové revoluci. Anarchisté se ideologicky opírali zejména o práce P. J. Proudhona či M. Stirnera. K charakteristikám poměrně roztráštěného anarchistického

hnutí patří zejména odmítnutí jakéhokoli systému, neboť má utlačující povahu. „Mnozí anarchisté však nečerpají svoje postoje z ideologických prací, ale často se spíše vymezují antiideologicky a protikulturně. Jejich odpor k systému je vede k volání po maximální decentralizaci společnosti na základě samosprávných výrobních a územních společenství. Od postoje protisystémového tak přecházejí k mimosystémovému. Typickým příkladem takového postoje je již dnes život v tzv. squattech – nelegálně obsazených opuštěných domech....Zakládání a obraně těchto „ostrovů svobody“ věnovali čeští anarchisté mnoho sil.“ (Fiala, 1998; 164)

U nás se squatting v masové míře projevuje až od počátku 90. let. „Těžištěm odporu je v současné době komerce, diktát trhu, teror establishmentu a plíživá globalizace“ (Růžička, 2007; 13). Squateři trvají na tom, že jde o životní filozofii a bouří se proti nálepce extremistů. Tvrdí, že jde o životní filozofii, o otevřené sociálně-politické hnutí, které nemá vyhraněnou a jednotnou ideologii. Poukazují i na to, že řada squaterů, zvláště ve světě, je výrazně apolitická. (Růžička, 2007; 14)

Vlastimil Růžička ve své knize rozděluje motivaci českých squaterů do tří kategorií:

- 1) řešení osobní bytové situace. Jedná se o reakci na tržní bytovou politiku města
- 2) nutnost vlastního subkulturního prostoru
- 3) etické principy. Squateři tak vyjadřují touhu po svobodě, vytvářejí alternativu k hodnotovému žebříčku většinové společnosti (Růžička, 2007; 20)

1.2.1 Právní problematika českých squaterů

I sami squateři přiznávají, že jejich činností je obsazování cizích domů. Dostávají se tak do sporů s trestním zákonem (konkrétně Trestní zákoník 40/2009 Sb., Část druhá, Hlava V: Trestné činy proti majetku, § 208):

„Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru:

- 1) Kdo protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

³ Websterův anglický výkladový slovník: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/>

2) *Stejně bude potrestán, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání.*

3) *Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,*

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.“ (40/2009 Sb.)

Zajímavým faktem je, že zákony při obsazování cizích domů nemusí porušovat pouze squateři. Například součástí Listiny základních práv a svobod je klauzule o tom, že vlastnictví zavazuje: *„Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.“ (článek 11, odstavec 3).* Pokud se tedy majitelé o své nemovitosti nestarají a svým (ne)konáním poškozují prostředí kolem sebe, dostávají se do sporu s Listinou základních práv a svobod. Porušování zákonů se při popisovaných událostech squatů Ladronka a Milada dopustili i policisté. (viz níže)

Nejpříznivější legislativa pro squaterství je v Nizozemí. *„Squatting zde není prakticky kriminalizován. Ze zákona vyplývá, že každý dům, který je déle než rok neobývaný, může obsadit každý, kdo má holandské občanství. Dále pak obyvatelé squatu nesmí vyvolávat konflikty se sousedy a s policií. Po tomto „legálním“ obsazení je možné jen soudní vystěhování. Soud může rozhodnout jen na základě dalšího reálného plánu s domem.“ (Erdinger, 2003; 14)*

Squateři mají podle Vlastimila Růžičky (Růžička, 2007; 98-99) v českém právním prostředí čtyři možnosti – nejtěžší je tlačit na změnu legislativy pomocí občanských sdružení. Squateři nadále mohou akceptovat právní normy, ale pro sebe si vydobýt výjimku například tím, že pro squat vypracují projekt, pro nějž získají nějaké odborníky. Squateři v tomto případě musí mít i souhlas vlastníka objektu. Další možností je pořádat akce pro širší veřejnost a získat si tak její podporu. Toto ke konci devadesátých let splňoval squat Ladronka (viz níže). Posledním způsobem je *„obsadit a přežít“*. Tento způsob praktikují zejména bezdomovci, kteří se snaží být neviditelní, ty se však svojí „neaktivitou“ mezi squaterky zařadit nedají.

Konkrétní porušování českých zákonů si uvedeme v dalších kapitolách, ve kterých popisují události jednotlivých squatů.

1.2.2 Squaterské komunity v České republice

V Česku vznikly v devadesátých letech desítky squatů a to nejen v hlavním městě Praze. Zakládali je lidé s rozdílnými zájmy – někteří chtěli v nemovitostech jen přežívat, většina se však snažila o vytvoření alternativních kulturních center. České squaty ale měly minimálně jednu věc společnou – svůj konec. Vlastníci všech „osquatovaných“ nemovitostí po určité době zjistili, že squateri v domě prostě nechtějí a mají s domem jiné záměry, a tak je vystěhovali. Vybydlování squaterů většinou nebyla poklidným vystěhováním. Squateri na cestě z domu vyprovázeli policisté či bezpečnostní služba. Právě vystěhovávání squaterů bylo většinou atraktivní pro média, a proto o problematice začala informovat.

V krátkém výčtu se podrobněji věnuji jen squatům, které měly delší trvání nebo významněji zasáhly do historie squaterství u nás. Sledované squaty Milada a Ladronka pak popisují v další kapitole.

Dům u Divého muže (Praha 1, Malá Strana, prosinec 1990 – 14. leden 1991)

Objekt byl až do konce listopadu 1990 legálně využíván Linhartovou nadací. Nadace chtěla smlouvu s ministerstvem vnitra prodloužit, ale ministerstvo návrh na rekonstrukci a kulturní využití objektu zamítlo. V lednu obklíčila budovu policie a 14. pak squateři objekt vyklidili. Konflikt je považován za první střet mezi polistopadovou politickou mocí a alternativní iniciativou.

Zlatá loď (Praha 1, Náprstkova ulice, podzim 1991 – 31. květen 1994)

Squateri se svůj pobyt snažili zlegalizovat, dokonce se projekt umístil na druhém místě v konkurzu pražského městského úřadu (1. místo nebylo vyhlášeno), ale nakonec byl konkurz anulován. Squateri vyklidili policisté.

Staré Střešovice (Praha 10, červen 1995 - 2003)

Squateri postupně obsazovali domy, které byly původně určené k asanaci. V roce 1998 squaterská komunita založila občanské sdružení s názvem Dobročinný spolek Medáků ve Starých Střešovicích. Sdružení jednalo s vlastníkem objektů – pražským

magistrátem – o legalizaci objektů. Projekt získal podporu občanských iniciativ, místních občanů i některých odborů magistrátu.

„Cíle projektu byly definovány takto:

- *rozvoj komunitních vztahů v lokalitě Starých Střešovic*
- *otevření místa pro vícegenerační komunikaci, setkávání a vzdělávání*
- *poskytnutí nového prostoru pro prezentaci soudobé umělecké tvorby... znovuoživení atmosféry domků venkovského charakteru*
- *vytvoření prostoru pro dlouhodobé sociální bydlení mladých lidí, poskytnutí krátkodobého azylu lidem v sociální nouzi“* (Růžička, 2007; 186)

V roce 2000 Medáci centrum představili veřejnosti, to se stalo kulturním místem, které vyhledávali návštěvníci všech věkových kategorií. Nekonečná jednání vedla k tomu, že město v roce 2002 vyhlásilo na tři domy veřejný konkurz. Jeden dům získal soukromý vlastník. *„Hlavní prostor, dům číslo 946, byl dán do pronájmu jistému panu Klímovi a pouze objekt č. 79 získali do pronájmu Medáci a jejich projekt skončil na druhém místě.“* (Růžička, 2007; 186)

Squateri však kvůli podezření z neobjektivnosti řízení odmítli výsledky uznat a proti výsledkům se odvolali. Na začátku září 2002 chtěl nájemce objektu squately vyklidit, ale ti se v budově zabarikádovali. Po tahačích a přejmenování občanského sdružení Medáci na sdružení Slovanská lípa (vystěhování se totiž vztahovalo jen na Medáky) byl squat v roce 2003 vyklizen.

Zenklovka (Praha 8, 15. srpen 1997 – 28. leden 1998)

V Zenklovce žilo asi patnáct lidí. Majitel objektu zpočátku proti squaterům, kteří se do domu nastěhovali, nic nenamítal, ale v září vyzval squately k opuštění domu. Anarchisté se v domě zabarikádovali. Dva ze squaterů byli odsouzeni k podmíněným trestům.

Dalším pražským squatem byla například Buďánka (1991 – 92), Papírna (1997 – 2003), Českomoravská (1994), Wenzigova ulice (1994) či Šafránka (2002). V ostatních městech České republiky byly také snahy vytvořit squaty, avšak neměly dlouhé trvání.

V Brně nejdéle působil squat Nová zahrada, a to od srpna do listopadu roku 1997. Další pokusy o obsazení domů byly v Teplicích, Trutnově, Bohumíně, Dvoře Králové či Plzni. (Růžička, 2007, 176 – 199)

1.3 Popis událostí squatu Ladronka

(Tomanova 1, Praha 6, od září 1993 – 9. listopad 2000)

Památkově chráněný statek Ladronka ve vlastnictví Magistrátu hlavního města Prahy obsadili aktivisté z ⁴Anarchistické federace. Měli za cíl vybudovat autonomní kulturně-sociální centrum.

Objekt byl několik let opuštěný a volně přístupný. „*Squatterři se snažili od začátku svůj pobyt legalizovat. I přes několik policejních razíí a pokusů o vystěhování se jim podařilo díky podpoře domácí anarchoautonomní scény a solidaritě zahraničních přátel i některých občanských iniciativ autonomní centrum uhájit. Squattery podpořili rovněž lidé ze susedství.*“ (Růžička, 2007; 179)

Ladronka byla nejaktivnějším squatem v Česku, konalo se tam mnoho kulturních a vzdělávacích akcí. Jednání s magistrátem o legalizaci autonomního centra však nedospěla k žádnému výsledku.

Magistrát dal přednost společnosti ⁵Santé, která předložila projekt na přestavbu objektu na luxusní zdravotnické středisko. V březnu 1999 podal magistrát žalobu na nadaci Ladronka a požádal soud o rozhodnutí k vyklizení squatu. Soud do listopadu 2000 však ještě nerozhodl. Squat Ladronka byl (podle vyjádření mnohých squaterů mylně) také spojován s anarchistickou a antiglobalizační kampaní při zasedání

⁴ Anarchistická federace vznikla v roce 1992. Organizace odmítala spolupráci anarchistů s komunisty. Své politické zaměření deklarovala slovy: „...odmítáme současný systém založený na moci peněz, vykořisťování přírody, zvířat a lidí, ale zároveň nezakrýváme, že AF jako celek nemá ucelený názor na uspořádání společnosti... Nejsme teroristé a teror jako formu politického boje rozhodně odmítáme.“ (Fiala, 1998; 166 - 167)

⁵ Město Praha s firmou podepsala už o rok dříve smlouvu o smlouvě budoucí na prodej statku. Nájemní smlouva měla začít platit v době, kdy Santé získá stavební povolení. Praha měla podmínku, že stavební povolení musí mít nejpozději do června 2001. Santé nakonec Ladronku nezískala, město smlouvu zrušilo na začátku prosince 2000.

Mezinárodního měnového fondu v září roku 2000 v Praze. Dne 9. listopadu 2000 pak došlo k vyklizení objektu Ladronky.

Toho dne do domu vtrhli policisté a čtveřice ze squaterů před nimi utekla na střechu. Někteří ze squaterů byli odvedeni na policejní stanici, odkud ale byli záhy propuštěni. Právník squaterů Jan Křeček hned podal na město trestní oznámení, protože prý měl v té době platnou⁶ smlouvu s městem. Tehdejší pražský radní Filip Dvořák však tvrdil, že smlouva neexistuje. *„I kdyby nyní nějaká smlouva platila, tak v ní je napsáno, že členové nadace Ladronka mohou do objektu vstupovat pouze za účelem měření a přípravy projektu. Každopádně tam tedy neměli bydlet. A navíc tato smlouva už neexistuje, protože byla platně ukončena před třemi lety,“* řekl Dvořák deníku Mladá fronta DNES. (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, 11.11.2000; 2).

Radní Dvořák jako důvod vystěhování uváděl stížnosti na squat od okolních obyvatel a petici se stovkou podpisů. Do usedlosti Ladronka za doprovodu městských policistů vnikli radní a agentura a odnesli i osobní věci squaterů. Squateři později uváděli, že jim při vyzvedávání věcí chyběl majetek za zhruba 20 tisíc korun.

Až o měsíc později se na veřejnost dostala nahrávka zásahu, z níž bylo patrné, že městští policisté při akci pouze neasistovali, ale aktivně se na ní podíleli. Záznam například ukazoval, jak se policisté snaží vypáčit zámek od budovy. Radní Dvořák i šéf policistů Radim Chyba přitom dříve poukazovali na to, že policisté nijak nezasahovali.

„Zákon o obecní policii jasně říká, že vstupovat do uzavřeného objektu mohou strážníci jen pokud je ohrožen život lidí nebo hrozí velká škoda. Dvořákovi i radnímu Rudolfu Blažkovi, kteří o podporu strážníku požádali, chybělo i jakékoliv soudní rozhodnutí o vyklizení squatu,“ píše Mladá fronta DNES. (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, 8.12.2000; 1). Strážníci podle nahrávky prováděli i osobní prohlídky, a to i muži-policisté u squaterek. Právníci v článku upozorňují na to, že se vlastníci domu

⁶ *„Smlouvou však nedošlo k legalizaci autonomních center, trnem v byly podle výpovědi squaterů anarchistické aktivity některých jedinců, smlouva byla posléze vypovězena pro porušení vzájemných dohod a squat byl násilně vyklizen. Podle vyjádření aktivistů se v průběhu let jednalo s různými politickými kluby a radními s cílem získat podporu napříč politickým spektrem, ale šlo prý ze strany úředníků spíše o přehazování horké brambory; vyčítají magistrátu, že se subkulturami nejednají jako s partnerem a porušují zákony při vyklizení objektů,“* řekl v rozhovoru pro knihu Vlastimila Růžičky Roman Laube, který se zasazoval o záchranu squatu. (Růžička, 2007; 29)

měli obrátit na státní policii, která by nejprve squatory vyzvala k opuštění domu. Což se však nestalo. Na městskou policii bylo záhy podáno trestní oznámení.

Vyšetřování události probíhalo tři měsíce a policejní vyšetřovatel nakonec případ v únoru odložil. O odložení případu ale rozhodl nadřízený vyšetřovatele, který kauzu od listopadu vyšetřoval. Podle nejmenovaného policejního zdroje deníku MfD chtěl právě on případ uzavřít s jednoznačným výsledkem: radní jednali v rozporu se zákonem.

V dubnu 2001 městské zastupitelstvo rozhodovalo mezi čtyřmi projekty o využití statku Ladronka. Nakonec zvítězil návrh Prahy 6 o vytvoření restauračního, kulturního a sportovního centra. Centrum mělo původně fungovat už od roku 2002, ale Praha 6 musela finance vyčleněné na Ladronku věnovat na opravu po povodních. Objekt byl pro veřejnost otevřen 4. září 2005 (http://www.ladronka.cz/soucasna_ladronka.html)

„Na Ladronce bylo oproti jiným objektům dobré, že byla daleko od lidí. Od té doby žádná podobná platforma v Česku nebyla,“ zhodnotil situaci Ladronky squater Ivo Mathé na diskuzi, která se konala 5. dubna 2011 v holešovickém klubu Cross.

1.4 Popis událostí squatu Milada

(Praha 8, Trója. 1. květen 1998 – 30. červen 2009)

Vilu obsadili v roce 1998 lidé, kteří opustili jiné squaty. Hned po obsazení uzavřeli se zástupcem Ústavu pro výzkum informací (vlastníkem objektu) ústní dohodu, která pobyt umožňovala pod podmínkou, že se nebudou dopouštět kriminální činnosti.

Policie vyvinula na majitele nátlak po Local Street Party v červnu v roce 1998, majitel pak vyzval squatory k opuštění vily. Ředitel ústavu ale bezpečnostní agenturu po několika dnech obléhání odvolal a Milada byla obsazena znovu. V průběhu let došlo k několika dalším pokusům o vyklizení squatu. Situaci komplikoval fakt, že Milada byla vyňata z katastru nemovitostí, protože měla být zbourána. Oficiálně tedy neexistovala.

„Lidé z anarchistické federace vymysleli, že Praha potřebuje politický squat. Ladronka byla příliš kulturní,“ řekl na diskuzi v Crossu k počátkům Milady squater

Matouš. Podle něj se nepovedlo vytvořit jednotné hnutí Milada. Ze squatu okolo roku 2002 odešli staří squateři a přišli noví. „*Ti tam ale přišli jen kvůli životnímu stylu a hlavně za levným bydlením. Squat jsme chtěli legalizovat, ale ani mezi sebou jsme se neshodli. Někteří chtěli lobořit, jiní ne. V roce 2003 tam žilo jen pár původních obyvatel,*“ dodal Matouš.

Squat Milada fungoval až do 30. června 2009, kdy se ho Ústav pro informace ve vzdělávání rozhodl ⁷vyklidit (vila byla opět zapsána do katastru nemovitostí, protože se ji ústav snažil prodat). „*To se neobešlo bez potyček mezi příznivci squatu, kteří se na místo sjeli, a policisty, jež na vyklizení dohlíželi. Tři policisté byli při zásahu zraněni,*“ píše Mladá fronta DNES. (Hettnerová, Mladá fronta DNES – Praha, 1.7.2009; 2) Několik squaterů se před bezpečnostní agenturou, která squat přijela vyklidit, zabarikádovalo a vylezlo na střechu. K Miladě poté přijel tehdejší ministr pro lidská práva Michael Kocáb, který squaterům po několika dnech nabídl bydlení v domě v Truhlářské ulici č.p. 11v centru Prahy.⁸ Za tento počín si také vysloužil mnoho kritik.

Část squaterů se po několika dnech opravdu nastěhovala do domu v Truhlářské, což někteří další nájemníci nelibě nesli (viz níže v analýze - vyjádření nájemníků). Kocáb jim bydlení nabídl jen za placení elektřiny a vody, a to na jeden rok. Squateři během července podnikli několik demonstrací, jedna dokonce vyústila v krvavou potyčku s policisty u vily Milada. Během zbytku července a srpna o sobě squateři nedávali moc znát.

Na počátku září už squateři vyhlásili, že chtějí obsadit další dům. Na internetových stránkách <http://realitka.squat.net/2009/08/> fungovala squaterská realitka, která upozorňovala na neobsazené domy. V sobotu 12. září nakonec squateři uspořádali happening na Palackého náměstí, kterého se zúčastnilo několik desítek lidí. Akce byla lstí na policisty – menší část squaterů totiž mezitím obsadila dům na rohu ulic Na Slupi a Apolinářské na pražském Albertově, který patřil italské firmě.

⁷ Mluvčí ÚIV Mladé frontě DNES 1. července uvedla, že k vyklizení se rozhodli poté, co se množily stížnosti na hlasité koncerty a na volně pobíhající psy.

⁸ Michael Kocáb deníku uvedl, že dům v Truhlářské mu pro squaterů nabídl jeho známý – majitel Petr Svinka.

Asi dvě desítky squaterů se v domě nejdříve zabarikádovaly a pak vylezly na střechu. Policisté po několika hodinách vyjednávání a potyček demonstranty i squatery pochytili a zadrželi. „*Celkem jsme zadrželi sto lidí, evidujeme 72 přestupků a tři osoby jsou obviněné pro útok na veřejného činitele,*“ uvedl policejní mluvčí MfD. (Šťastný, Mladá fronta DNES, 14.9.2009; 4). Squateři si v deníku stěžovali na brutalitu zásahu policejních těžkooděnců.

Soudci squaterům ve zkráceném trestním řízení (proběhlo 14. září) nakonec udělili třináct trestů veřejně prospěšných prací a devět podmínek. (Jarošová, Mladá fronta DNES, 15.9.2009; 4). Squateři si stěžovali na chování policistů a proti rozhodnutí soudu se odvolali.

Odvolací soud, který proběhl 19. dubna 2011 jim vyhověl a rozhodl, že nespáchali trestný čin. Případ proto postoupil správnímu orgánu Prahy 2. „*Podle soudce squatteři sice porušili práva majitele domu na jeho užívání, nicméně ne tak závažným způsobem, aby byli trestně stíháni. Proti rozhodnutí je možné pouze dovolání k Nejvyššímu soudu.*“ (zpravodajství ČTK, 19. dubna 2011) Obžalovaní se u soudu hájili tím, že dům nechtěli dlouhodobě obývat a obsazením jen chtěli upozornit na problematiku opuštěných budov. Podle právníků byl zásah 200 policistů proti dvacíctce lidí nepřiměřený a policisté následně trestní právo zneužili ke zdůvodnění nepřiměřeného zásahu.

1.5 Budoucnost squaterství v České republice

Zdá se, že squaterství v Praze i jiných městech České republiky po zásazích policistů utrpělo porážku, ze které se dosud nevzpamatovalo. Dle vyjádření squaterů na diskuzi v pražském klubu Cross, která se konala 5. dubna 2011, v Česku nyní existuje pouze jeden squat. Jedná se o squat Berta v Moravském Krumlově. „*Berta funguje pár měsíců, ale není moc aktivní,*“ podotkl squater Jan Němec.

Dalším místem je pak pražské Discentrum, které se nachází v prostorách nákladového nádraží Žižkov. Nejedná se však o typický squat – mladí lidé si objekt pronajímají. Discentrum se veřejnosti prezentuje jako alternativní hudební klub. Klubem alternativní kultury je i Wolkrovka v pražských Holešovicích. „*J sme spíš*

umělecká komunita. Za objekt platíme nájem,“ řekla squaterka Lenka Kužvartová. Wolkrovka se například podílela na pochodu „*Pražské pouliční jaro – zahájení buskerské sezony*“ na podporu pouličních umělců.⁹

Ke konci roku 2009 ještě proběhl jeden pokus o obsazení squatu. Jednalo se o budovu kina Klamovka v Praze 5. „*Udělalí jsme tam projekci, ale mezi námi nebyla skupina lidí, která by se v domě chtěla zabarikádovat a dům bránila,*“ vysvětlil mladík Bask. Sami squateři pak za překážku ve své činnosti označují politický systém, ale také rozpory ve squaterské komunitě. Na diskuzi se například nebyli schopni dohodnout, jakým způsobem by se hnutí mělo vyvíjet.

„Mladí lidé už nemají potřebu se takto realizovat a raději si společně a legálně pronajmou dům. Už v tom není ten aspekt sociální. Nechtějí onu krajní undergroundovou pozici. Dnes se mohou pohodlně a bezpečněji angažovat jinak, třeba v neziskových organizacích. Ale tehdy se sektor občanských aktivit teprve rozjížděl a situace byla jiná,“ řekl Roman Laube, který se zasazoval o záchranu Ladronky v knize Vlastimila Růžičky. (Růžička, 2007; 144)

Michael Erdinger ve své závěrečné práci uvádí, že v problematice squaterů by měla hrát velkou roli média. „*Při srovnání squatingu s bezdomovectvím z pohledu veřejného mínění zjistíme zarážející fakt. Přestože bezdomovectví je sociální problém, který finančně stát zatěžuje, který nemá žádný hlubší kontext, který není přínosem ani městu, ani občanům, vzbuzuje u běžných občanů soucit a lítost. Na druhé straně squateři, kteří vyvíjí aktivity pro okolní spoluobčany jsou přijímáni spíše negativně. Je to ale možná i proto, že bezdomovci se na rozdíl od squaterů nesdružují a proto z nich lidé nemají strach. Necítí se jimi být ohroženi. Squateři, na první pohled homogenní skupina, může u okolí vyvolat strach.*“ (Erdinger, 2003; 38 - 39) Jak problematiku squaterské subkultury popisuje deník Mladá fronta DNES se dozvíme v následujících kapitolách.

⁹ www.wolkrovka.net

2. Stručná charakteristika vybraného média – Mladá fronta DNES (MfD)

Deník Mladá fronta DNES jsem si vybrala hlavně ze dvou důvodů – jde o jeden z nejprodávanějších a nejčtenějších seriózních deníků a obsahuje poměrně obsáhlou denní regionální přílohu. Právě pražská regionální příloha se stala hlavním zdrojem mnou zkoumaných příspěvků.

Mladá fronta (tehdejší název) vznikla po válce v roce 1945 a vydával ji Svaz mládeže. (Končelík, 2010; 116). S dnešním názvem vyšla poprvé Mladá fronta DNES během roku 1992. (<http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes/kdo-jsme/vice-z-historie>). Akciová společnost M a F ale začala deník vydávat už 1. září 1990.

Deník vychází od pondělí do soboty v 15 regionálních mutacích a skládá se z několika sešitů – hlavní sešit, kde je domácí a zahraniční zpravodajství a publicistika, regionální sešit, ekonomický sešit a sportovní sešit. Toto základní dělení doplňují tematické přílohy. V pondělí vychází magazín pro ženy Ona DNES, ve středu nový magazín o bydlení Doma DNES, ve čtvrtek Magazín DNES s televizním programem a v sobotu Víkend DNES. (<http://epaper.mfdnes.cz/tistene-predplatne/co-je-soucasti>) V deníku občas vychází i speciály k aktuálnímu dění.

Šéfredaktorem deníku je Robert Čásenský, mezi redaktory a komentátory patří například Martin Komárek, Jaroslav Kmenta, Janek Kroupa, Milan Vodička, Pavel Kohout či Václav Dolejší. Šéfredaktorem pražské přílohy Mladé fronty DNES je Martin Rumler. (<http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes/kdo-jsme/nasi-lide>)

Mladá fronta DNES stojí 15 korun, v pondělí a ve čtvrtek pak 18 korun. Vydavatelství uvádí, že průměrný prodaný náklad byl v roce 2010 zhruba 240 tisíc výtisků. Mladá fronta DNES i zpravodajský portál iDNES.cz patří mediální akciové

společnosti MAFRA, která je například vlastníkem Lidových novin, deníku Metro, televizního kanálu Óčko či rádií Express a Classic. „Majoritním vlastníkem MAFRA, a. s., je od roku 1994 německý holding Rheinisch-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft mbH. Společnost má aktivity v Nizozemsku či v Polsku, jeho hlavním produktem je deník Rheinische Post.“ (<http://epaper.mfdnes.cz/o-mfdnes/otazky-a-odpovedi>)

3. Metodologická východiska – představení kvantitativní obsahové analýzy

3.1 Výzkumná metoda

„Kvantitativní obsahová analýza je vysoce strukturovaným a selektivním procesem. Tento postup vychází ze sociálně-vědních metod měření a kvantifikace a při jeho použití se mediované obsahy zkoumají s ohledem na několik vybraných znaků. Charakteristickým rysem této metody je vysoká míra strukturovanosti a s tím je spojen i vysoký stupeň ověřitelnosti.“ (Schulz, Reifová, 2004; 29) Jejím kladem je mimo jiné možnost zpracování velkého množství textů.

I tato analýza má však své nedostatky. Kritika metody se opírá především o to, že kvantitativní obsahová analýza poskytuje tvrdá data zkoumaných kategorií, ale už z ní neplyne zhodnocení, proč tomu tak je a co to znamená. (Trampota, Vojtěchovská, 2010; 110)

Kritici také poukazují na to, že jednotlivé kategorie sice vyvolávají představu objektivní danosti, ale ve skutečnosti jsou výsledkem kategorizačního systému vystavěného výzkumníkem. „*Obsahová analýza navíc redukuje zkoumanou skutečnost na počitatelné jevy, při zařazení daného prvku do některé z kategorií jsou nutně opomíjeny další unikátní vlastnosti jednotky.*“ (Trampota, Vojtěchovská, 2010; 110)

I přes výše zmíněné nedostatky je kvantitativní analýza přínosným ukazatelem mediálních obsahů a přináší určitý popis mediálních sdělení.

3.2 Konstrukce zkoumaného vzorku

Jako kódovací jednotku jsem pro analýzu stanovila redakční příspěvek (tj. graficky oddělený článek s titulkem nebo samostatnou fotografií s textem, která není inzertním sdělením). Obrazový materiál (fotografie) pak analyzuji v samostatné části.

3.3 Vymezení zkoumaného vzorku

Zkoumaným vzorkem jsou články a fotografie, které vyšly v deníku Mladá fronta DNES v období 1. října – 31. prosince v roce 2000 a v období 1. července - 30. září 2009. Do analýzy zahrnuji příspěvky ze všech částí deníku (z domácí části, přílohy Praha, magazínu Víkend apod.). Až na několik výjimek byly všechny příspěvky autorské, ne přejeté z agenturního zpravodajství.

Na základě pilotního výzkumu stanovených příspěvků je rozdělují podle proměnných do několika kategorií. Z důvodu porovnání obou období (roky 2000 a 2009) budou příspěvky hodnoceny nejprve odděleně, avšak dle stejných kategorií. Pro jednotlivé kategorie (viz níže) byly stanoveny numerické kódy, podle kterých se kategorie třídí. Jednotlivé kategorie a výsledky jsou uvedeny v kódovacím listě, který je součástí *Přílohy 1*.

První kategorií bude rozdělení podle umístění na stránkách deníku Mladá fronta DNES. Deník je rozdělen do několika sešitů, přičemž příspěvky se vyskytovaly v „sešitu A“¹⁰, nebo v sešitech B či C („příloha Praha“) nebo v dalších (například „Víkend“).

Dále pak rozdělují příspěvky podle stran, na kterých jsou vytištěné. Třetí kategorií je umístění článků dle rozložení na straně, jež vypovídá o důležitosti uvedených událostí. Dalším je rozdělení podle velikosti. Zde jsem články rozdělila do devíti kategorií podle toho, v jakém poměru jsou k velikosti celého sloupce strany (ten tvoří zhruba 96 řádků)¹¹ Dále se analýza věnuje počtu fotografií, které články doplňují

¹⁰ „Sešit A“ je nové označení pro rozdělení deníku, v roce 2000 tomu odpovídá první sešit, ve kterém se MF věnuje hlavním informacím a názorům z domova a ze světa.

¹¹ 1/8 sloupce strany tvoří 12 řádků, 2/8 je tvořeno 24 řádky, 3/8 jsou tvořeny 36 řádky apod. Celý sloupec pak v mém měřítku tvoří 96 řádků. Měřítko je aplikovatelné na obě období (roky 2000 i 2009). Celá strana Mladé fronty DNES je pak rozdělena na šest celostránkových sloupců.

(samostatná analýza fotografií viz níže). Šestá kategorie rozděluje příspěvky podle novinářského žánru. Další popisuje, zda je slovo squat- či squatt-¹² použito v titulku.

Další tři kategorie pak analyzují jaké je hlavní téma příspěvku, jaká jsou jiná pojmenování pro squatery a také kdo je v článkách citován. U citací jsem vycházela z toho, že squatři a jejich příznivci jsou na jedné straně, policisté a majitelé domů na druhé. Víceméně objektivní vyjádření by měli podávat svědkové – obyvatelé domu a okolních domů, reportéři... K vyvážení nestrannosti by v ideálním případě měly v příspěvcích být všechna tato vyjádření. Pro doplnění jsem vymezila i kategorii proměnných odpůrců či příznivců squaterů a squaterství. Výsledky analýzy jsou uvedené v koláčových grafech v procentech, číselné výsledky jsou uvedené v tabulkách v *Příloze 2*.

3.4 Výzkumné otázky

- Jakým způsobem deník Mladá fronta DNES o squaterech informuje?
- Jaký je mediální obraz squaterů v jednotlivých sledovaných obdobích?
- Jak se liší obraz squaterů v obou sledovaných obdobích?

3.5 Kódovací kniha

A) Rozdělení dle umístění v deníku:

„sešit A“	1
„sešit Praha“	2
„ostatní“	3

B) Rozdělení dle stran:

1. strana prvního sešitu	1
2. strana prvního sešitu	2
3. strana prvního sešitu	3
4. strana prvního sešitu	4
5. strana prvního sešitu	5
6. strana prvního sešitu	6
7. strana prvního sešitu	7
8. strana prvního sešitu	8
9. strana prvního sešitu	9
10. strana prvního sešitu	10

¹² „Titulky od sebe oddělují jednotlivé texty, svou tištěnou podobou na ně upozorňují a pomáhají čtenáři v orientaci na stránce. Zároveň zvolenou velikostí a zalomením naznačují, jak je materiál důležitý a jak ho má čtenář vnímat a hodnotit. Svou slovní podobou naznačuje obsah materiálu, eventuálně žánr, ve kterém je psán“. (Osvaldová a kolektiv autorů, 2001; 30)

11. strana prvního sešitu	11
12. strana prvního sešitu	12
1. strana sešitu Praha	21
2. strana sešitu Praha	22
3. strana sešitu Praha	23
4. strana sešitu Praha	24
ostatní	99

C) Rozdělení dle umístění na straně:

hlavní příspěvek na straně (tzv. „otvírák“ ¹³)	1
příspěvek v horní polovině strany	2
příspěvek uprostřed strany	3
příspěvek ve spodní části strany	4

D) Rozdělení dle velikosti

do 1/8 celého sloupce strany	1
do 2/8 celého sloupce	2
do 3/8 celého sloupce	3
do 4/8 celého sloupce	4
do 5/8 celého sloupce	5
do 6/8 celého sloupce	6
do 7/8 celého sloupce	7
do velikosti celého sloupce	8
větší než celý sloupec	9

E) Rozdělení dle fotografií, které příspěvek doplňují:

více fotografií	1
jedna fotografie	2
bez fotografií	3

F) Rozdělení podle novinářského žánru:

- **zpráva** = poskytuje informace o události nebo jevu. Odpovídá na základní otázky kdo, co, kdy a kde. Zpráva zachovává věcnost, přesnost, úplnost, spolehlivost, včasnost a citovou neutrálnost. Je většinou koncipována v er-formě. Je to historicky nejstarší žurnalistický útvar. (Osvaldová, Halada, kol., 2007; 239)

¹³ V slovníčku, kterou MF DNES vydala pro účely Novinářské školy v roce 2007 je otvírák popsán takto: „zpráva, která je v tištěných novinách nejvýše na stránce a upoutá (po největší fotce) hlavní pozornost: velká pozornost se věnuje otvíráku strany 1.“ (kolektiv redaktorů, MfD, Slovníček Novinářské školy, 2007)

- **reportáž** = jedná se o publicistický žánr, o svědeckou výpověď konkrétního zážitku v písemné, slyšené či vizuální podobě. Zobrazuje skutečnost na základě přesných dokumentárních faktů, při použití mnohotvárných stylistických a kompozičních postupů. Reportér má být zástupcem čtenářů, vidět a vypovědět, co se děje. Reportáž spojuje aktuální informační a názorovou složku. (dtto 173)
- **komentář** = vznikl z komentované zprávy a vychází ze známých faktů, jevů nebo myšlenek, které dává do souvislostí, odhaluje příčiny i důsledky a připojuje subjektivní pohled. Jako komentář v analýze označuji příspěvek od redaktorů Mladé fronty DNES, ostatní příspěvky hodnotím v kategorii názor. (dtto 103)
- **rozhovor** = dialog otázek a odpovědí, partneři mají jasně stanoveného tazatele a dotazovaného. Názory zpovídáné osoby by měly zaujmout čtenáře. Novinář klade otázky, zachycuje atmosféru setkání a posléze řadí odpovědi. Řazením vtiskuje záznamu svou představu, ale přitom musí zachovat co nejpřesnější projev zpovídáného. (dtto 93)
- **názor** = viz komentář. V analýze jej přiřazuji ke komentářům, které nenapsali členové redakce (jedná se tedy buď o názory čtenářů nebo názory jiných osob – např. politiků, kteří mají k tématu co říci)
- **samostatná fotografie** = fotografie, která je na titulní straně novin nebo přílohy, případně na jiném čelném místě. V denním tisku plní funkci obrazového titulku, který upozorňuje na událost dne. Hlavním požadavkem je zpravodajská aktuálnost a působivá forma zobrazení. (dtto 79)
- **portrét** = zevrubné publicistické hodnocení obecně známé osobnosti, které soustřeďuje všechna důležitá fakta a události portrétovaného. (dtto 154)

zpráva	1
reportáž	2
komentář	3
rozhovor	4
názor	5
samostatná fotografie	6
portrét	7

G) Výskyt slova „squat-, squatt-“ v titulku nebo podtitulku příspěvku:

Ano, v titulku	1
Ano, v podtitulku	2
Ne	3

H) Jiná pojmenování squaterů v příspěvcích – zde jsem použila slova, která nebyla v přímých citacích (tj. jedná se o slovní vyjádření redaktora příspěvku) a také pojmenování squaterů, která použili někteří citovaní, protože si myslím, že i zařazení citací do příspěvku je prací redaktora:

žádné pojmenování	0
mladí lidé, mládež	1
obyvatelé squatu/Milady/Ladronky (lidé z Milady/Ladronky)	2
uživatelé vily	3
vystěhovaní (lidé/obyvatelé), bývalí obyvatelé	4
nelegální obyvatelé vily/domu	5
ti, kteří nerespektují zákon/ lidé, kteří respektují pouze vlastní řád	6
nepřízřůbiví lidé/obyvatelé	7
společensky nepřijatelní lidé	8
lidé, kteří nezákonně obsazují opuštěné domy	9
(noví) nájemníci	10
rebelové	11
Kocábovy děti	12
(agresivní) příznivci alternativního života	13
protestující mládež	14
vyznavači liberálního (volného) života	15
nezvaní hosté	16
levicovní radikálové	17
zadržení	18
rozmazlená dítě bohatých rodičů	19
volnomyšlenkáři	20
anarchisté	21
pakáž jedna	22
komunita	23
členové občanského sdružení	24

I) Hlavní (převládající) téma příspěvků:

vystěhování squaterů, násilné střety	1
o životě squaterů (jejich aktivity apod.)	2
spory o nemovitosti, ve kterých squateři žijí/žili/plánují žít	3
nové bydlení pro squatery	4
soud se squatery	5

J) Přímé a nepřímé citace v člancích

citace squaterů	1
citace lidí nakloněných squaterství (např. Michael Kocáb, jejich právníci)	2
citace svědků (reportérů, sousedů)	3
citace odpůrců squaterů	4
citace policistů a majitelů domů	5
citace nezaujatých osob (např. psychologové)	6

4. Analýza obsahů vybraného média

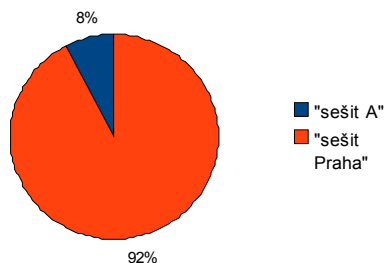
4.1 Obraz squaterů v deníku Mladá fronta DNES v období říjen až prosinec 2000

4.1.1 Základní soubor jednotek

Základní zkoumaný soubor jednotek se v období 1. říjen až 31. prosinec 2000 skládal z 26 příspěvků. Většina z nich se nacházela v pražské části deníku Mladá fronta DNES, ale vyskytly se i výjimky, kdy události z pražského squatu Ladronka přesáhly regionální úroveň a médium se jim věnovalo v celostátní části.

4.1.2 Rozdělení dle umístění v deníku:

Graf č. 1:

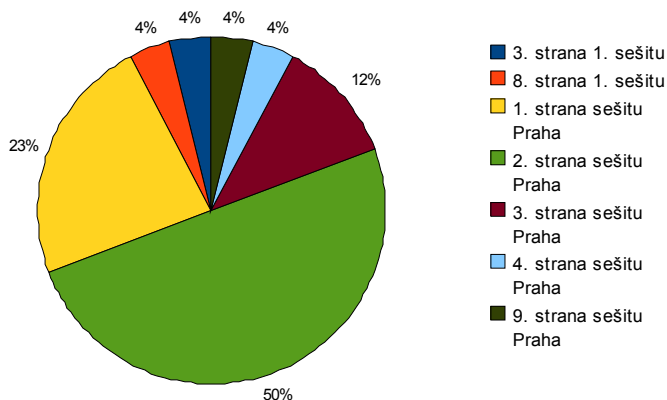

Z grafu vyplývá, že z celkového množství 26 příspěvků se v celostátním „sešitě A“ vyskytovalo pouze 8 procent příspěvků, což odpovídá celkem dvěma příspěvkům. První se v celostátní části objevil 11. listopadu, kdy redaktoři informovali o policejní zásahu na statku Ladronka (t.č. obývaného squateru). Další se v celostátní části objevil o den později – jednalo se o komentář redakce, kdy komentátor Martin Komárek odsuzoval squateru a souhlasil s jejich vystěhováním.

Většina příspěvků (92 procent) se vyskytovala v pražské příloze deníku. Je to nejspíš dáno tím, že události týkající se squatu Ladronka zřejmě nedosáhly celostátní závažnosti.

4.1.3 Rozdělení dle stran

Graf č. 2:

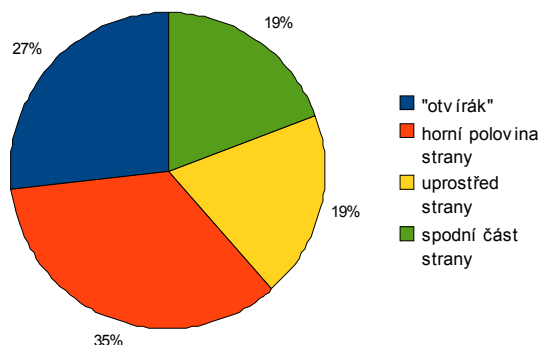

Podle grafu byla většina příspěvků o squaterech a událostech okolo vyklizení jejich obydlí na druhé straně v „sešitě Praha“ (celkem 13 příspěvků). Na úvodní straně pražské přílohy bylo šest článků o squaterech (23 procent), příspěvky se tam vyskytovaly v době okolo 10. a 11. listopadu, kdy došlo k samotnému vyklizení squatu pražskými strážníky. Články na úvodní straně byly také o měsíc později, kdy se do redakce dostala nahrávka z policejním zásahem, o jehož oprávněnosti se spekulovalo.

Polovina příspěvků umístěných na druhé straně v sešitu Praha mohla být dána i tím, že redaktoři neměli k tématu o squaterech z Ladronky více fotografií, které by dali na první stranu. Ze třinácti článků na druhé straně jich 10 bylo bez fotografie.

4.1.4 Rozdělení dle umístění na straně

Graf č. 3:

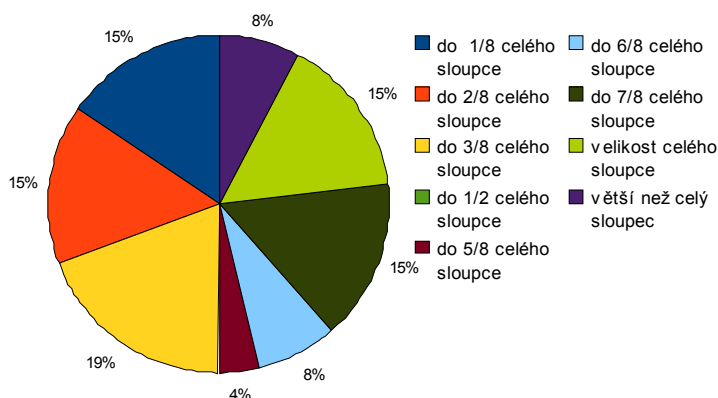

Celkem 62 procent příspěvků se vyskytovalo na horní části stran deníku Mladá fronta DNES. Sedm příspěvků (27 procent) bylo umístěno na pozici „otv íráků“, tj.

hlavního článku strany. Opět se jednalo o články, kdy se okolo squatu něco dělo – vyklízení objektu Ladronky či spekulace o nezákonném zásahu. Ostatní příspěvky (celkem 38 procent) se nacházely uprostřed nebo ve spodní části stran. Umístěním v horní části strany editoři a redaktoři chtěli nejspíše upozornit na závažnost a důležitost příspěvků, neboť toto místo je považováno za důležitější, protože přitáhne pozornost čtenářů jako první.

4.1.5 Rozdělení dle velikosti

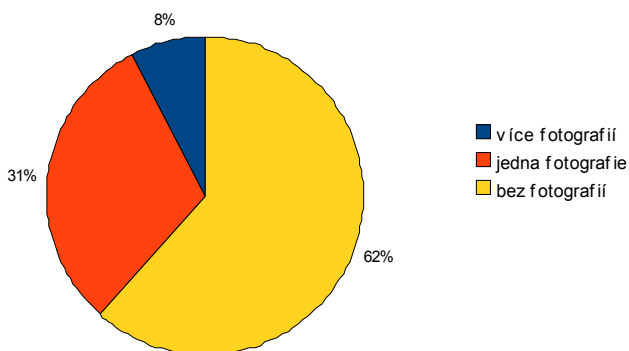
Graf č. 4:

Z hlediska velikosti se dané příspěvky rozdělily do devíti kategorií podle poměru k velikosti celého sloupce strany (viz výše). Z grafu vyplývá, že se z větší míry jednalo o příspěvky menší než 1/2 sloupce (do 48 řádků, příspěvků bylo 13). Příspěvků větších než 1/2 sloupce a zároveň menších než celý sloupec bylo jedenáct. Pouze dva příspěvky byly větší než celý sloupec, jednalo se o příspěvky z doby, kdy došlo k vystěhování squatu Ladronka. V prvním případě se jednalo o fotografii jednoho ze squaterů, ve druhém pak o zprávu o vystěhování a protestech squaterů.

4.1.6 Rozdělení dle fotografií, které příspěvek doplňují

Graf č. 5:

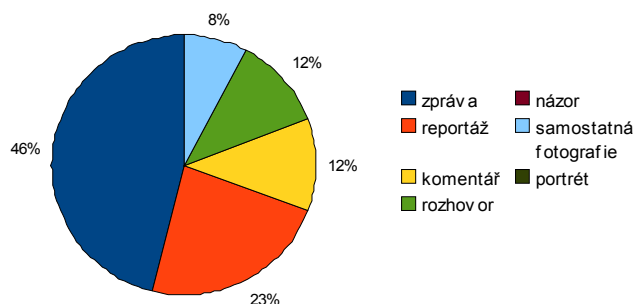

Graf jasně ukázal, že ve většině případů byly příspěvky zcela bez fotografií (62 procent, šestnáct příspěvků). Více fotografií bylo k příspěvkům jen ve dvou případech (8 procent) – v článku o vyklízení squatu Ladronka z 11. listopadu (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, „*Squattery nahradí bohatí pacienti*“, 11.11.; 1) zobrazovaly fotografie squattery sedící na střeše objektu a policejní těžkooděnce. V dalším článku z 8. prosince (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, „*Strážníci zřejmě porušili zákon*“, 8.12.; 1) byly tři fotografie, které byly pořízeny z videa, jež bylo natočeno během policejního zásahu – zobrazují tedy násilné vniknutí do objektu a prohledávání squaterů.

Bez fotografií byly zejména příspěvky ke konci sledovaného období, tedy v době, kdy se okolo squatu nic vizuálně atraktivního nedělo. Fotografiím se více věnuji v samostatné části (viz níže).

4.1.7 Rozdělení dle žánru

Graf č. 6:

Většina příspěvků ze sledovaného období je klasifikována jako zpráva (12 příspěvků, 46 procent). Poměrně velké zastoupení z celkového počtu příspěvků však má i reportáž – 23 procent (6 příspěvků). Reportáže převažovaly v období ze začátku kauzy, kdy šlo o vystěhování squaterů. V jednom případě se nejednalo o reportáž ze squatu Ladronka, nýbrž ze squatu Milada (Urban, Mladá fronta DNES – Praha, „*Squateři ve vile Milada se chystají na zimu*“, 17. 10; 2). Ostatní reportáže se pak týkaly vyklízení squatu a demonstrací squaterů. Poměrně velké množství reportáží je zřejmě důsledkem toho, že se jednalo o téma atraktivní, které splňovalo několik zpravodajských hodnot -například blízkost či dramaticčnost. (Trampota, 2006; 26)

Tématu squaterství se Mladá fronta DNES věnovala i na názorových stránkách – o událostech pražské Ladronky se psalo ve třech komentářích (12 procent). Je zajímavé, že se v jednom dni (11. listopadu) objevily dva redakční názory, které se poměrně lišily.

Martin Komárek se v komentáři „*Stěhujte se, prosím*“ v podstatě schvaluje vystěhování squaterů: „*Bylo správné vystěhovat neplátcí nájemníky, obecně zvané squattery z pražské Ladronky? I člověk, který sympatizuje s mladými lidmi, kteří chtějí žít jinak než většina, musí říci: Ano, jistě..... Plátcí squattery snad můžeme chápat, byli tu doma, právo však není na jejich straně.*“ (Komárek, Mladá fronta DNES, 11.11.2000; 8) Radek Kedroň se v komentáři „*Kde bude další squat?*“ v pražské příloze věnuje tomu, že squateři jsou a mají být součástí velkoměsta. Také kritizuje policejní zásah: „*Chce Praha squatting tolerovat, nebo ne? Kam squatteři půjdou teď? Sami přiznávají, že si najdou jiný dům. Vyžene je Praha i odtud? Zřejmě ano, protože tam budou neoprávněně.*“ (Kedroň, Mladá fronta DNES - Praha, 11.11.2000; 2)

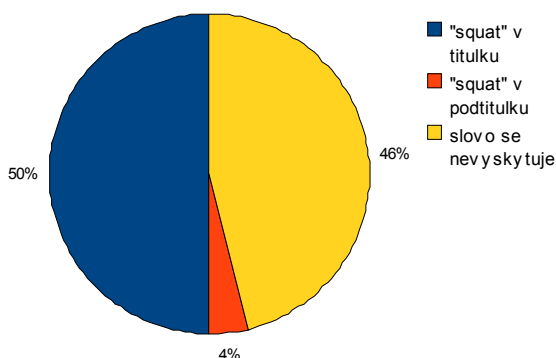
Na stránkách MfD se také objevily tři rozhovory, jednalo se o ¹⁴zpravodajské rozhovory, ve kterých osoby spojené s kauzou vysvětlovaly své postoje (nebo postoje institucí, které zastupovaly). Zpovídanými osobami v průběhu tří měsíců byli squater, zástupce pražských strážníků a tehdejší primátor Jan Kasl. V rámci žánru rozhovor dala sice Mladá fronta DNES prostor všem stranám sporu, ale rozhovory byly svojí velikostí neporovnatelné. Ve stejný den (8. prosince) na stejném místě (druhá strana pražské přílohy) byli zpovídanými šéf městských strážníků a squater Ivo Mathé. První jmenovaný měl na stránce mnohem větší prostor (do 6/8 sloupce) než squater (do 3/8 sloupce). Den poté redakce zpovídala pražského primátora Jana Kasla a rozhovor na straně dvě byl ve velikosti 7/8 sloupce. Z toho se dá vyvodit, že squateři měli v rozhovorech mnohem menší prostor než další strana sporu.

Osmi procenty (tedy počtem dvou) byla zastoupena samostatná fotografie. 11. listopadu byla jedna z nich hlavní fotografií první strany v pražské příloze, zobrazovala squatera Iva Mathé (syna současného rektora AMU Iva Mathé). Další samostatná fotografie se v deníku objevila 15. prosince a zobrazovala demonstrační pochod squaterů a jejich příznivců. V této kategorii, na rozdíl od rozhovoru, byly pouze fotografie zobrazující squattery. Zřejmě je to dáno tím, že fotografie alternativních squaterů je méně okoukaná a čtenáře zaujme více než snímek policisty apod. V období říjen – prosinec 2000 se mezi příspěvky jako žánr neobjevil názor a portrét.

¹⁴ Formy rozhovorů (interview) popisuje Praktická encyklopedie žurnalistiky: zpravodajské interview, publicistické interview, reportážní interview, portrétní interview, komentující interview... (Osvaldová, Halada, 2007; 94)

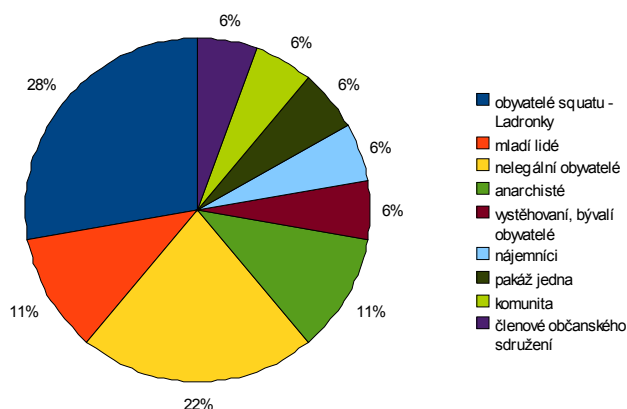
4.1.8 Výskyt slova „squat-“, „squatt-“ v titulku nebo podtitulku

Graf č. 7:

Graf ukazuje, že slovo „squatt-“ se vyskytovalo buď v titulku příspěvku, nebo se vůbec nevyskytovalo. V podtitulku se objevilo jen jednou. Je však zajímavé, v jakém období zmíněné slovo redaktoři v titulcích (ne)používali. Ze začátku kauzy (vystěhovávání squatu apod.) redaktoři slovo „squatt-“ použili téměř v každém titulku, který se událostí týkal. Postupem času však došlo k přenesení významu - metonymii, kdy se místo squaterů začal užívat pojem „Ladronka“. V kauze také došlo ke změně událostí – médium se sice zpočátku věnovalo squaterům a jejich vystěhování, ale postupem času spíše přešlo na informování o pražských strážnicích a neoprávněném zásahu ve statku Ladronka.

4.1.9 Jiná pojmenování squaterů v příspěvcích

Graf č. 8:

Jiná pojmenování squaterů se ve zmíněném období vyskytlo ve 13 příspěvcích (z celkové množiny 26 příspěvků) – tedy v polovině. V některých příspěvcích redaktoři užíli více pojmenování, pokud se pojmenování v článku opakovalo, počítala jsem je jen jednou. Za celkový počet (v grafu jako 100 procent) pokládám užití výrazy – je jich 18. Do grafu z výše uvedených důvodů nezahrnuji kategorii „0 – žádné pojmenování“.

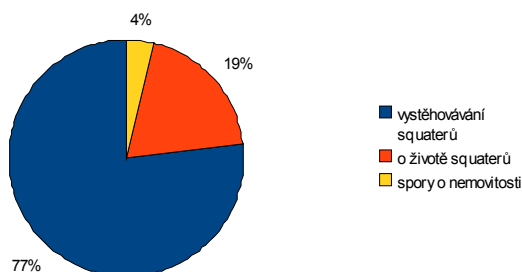
Nejvíce se v článcích objevovalo pojmenování „obyvatelé squatu“ (28 procent). Jako druhé se v článcích vyskytlo „nelegální obyvatelé“ (22 procent). Je však sporné, zda-li užití výrazu „nelegální“ bylo správné, neboť v prvních dnech vystěhování squatu nebylo jasné, jestli nájemní smlouva squaterského občanského sdružení platí či nikoli. Výraz „nelegální obyvatelé“ byl například použit v článku „Squattery nahradí bohatí pacienti“ z 10. listopadu (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, „Squattery nahradí bohatí pacienti“, 11.11.; 1).

Dalším nejčtenějším pojmenováním byl výraz „mladí lidé“ (11 procent). Stejně zastoupený byl i výraz „anarchisté“. Jednou pak v článcích byly užity ostatní výrazy – komunita, členové občanského sdružení, pakáž jedna (to bylo užito jako citace svědka), nájemníci a vystěhovaní. V článcích se objevilo jedno negativně zabarvené pojmenování – v citaci ženy, která přihlížela demonstraci squaterů. „... Strážníci ani policisté se zpočátku na náměstí ani neukázali. Teprve k večeru dění na náměstí přihlíželo několik dvojic strážníků. To už na jednom stanu vlála rudá vlajka anarchie. „Pakáž jedna,“ ulevila si stará dáma, která místy procházela ...“ (Klapalová, Mladá fronta DNES – Praha, „Squatterři se nevzdávají“, 13.11.; 1).

Nevelké množství jiných pojmenování squaterů může být dáno tím, že příspěvků bylo poměrně málo. Dalším důvodem mohl být fakt, že v roce 2000 bylo squaterství téměř neznámým fenoménem a redaktoři tudíž užívali spíše slovo „squatterři“, aby čtenáře nemátli.

4.1.10 Hlavní (převládající) téma příspěvků

Graf č. 9:

Z grafu je patrné, že se Mladá fronta DNES z většiny věnovala tématu vystěhování squaterů (celkem ve dvaceti příspěvcích). Do tématu jsem zahrнула i

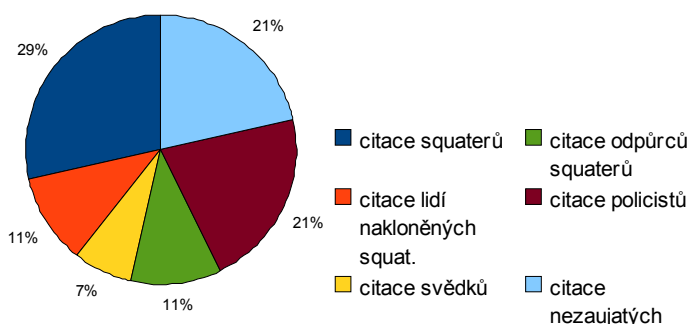
články, které se týkaly policejního zásahu (a zkoumání jeho oprávněnosti/neoprávněnosti).

Devatenáct procent příspěvků pak bylo o „*životě squaterů*“ (celkem 5 článků a fotografií). První z nich popisoval, jak se squateři chystají na zimu. Další se pak už věnovaly tématu vystěhování squaterů – jednalo se o informace z různých demonstrací a kulturních akcí na podporu squatu. Jeden článek s názvem *Firma už nechce Ladronku* se týkal problematiky nemovitosti Ladronka (Klapalová, Mladá fronta DNES, 2. 12. 2000; 2).

Velké množství příspěvků o vystěhování je nejspíše dáno atraktivitou tématu. Několik článků bylo i o demonstracích a jiných aktivitách squaterů, což je důkazem toho, že se redaktoři snažili poskytnout názory i ze strany samotných squaterů.

4.1.11 Přímé a nepřímé citace v článcích

Graf č.10:

Přímých nebo nepřímých citací osob spojených s kauzou squaterů z Ladronky bylo v článcích 28. V některých článcích bylo citací více, tudíž celkový počet článků s citacemi byl pouze šestnáct. V celkovém počtu článků ze sledovaného období to činilo 61,5 procenta.

Největší zastoupení měly citace samotných squaterů (celkem osmkrát). Pokud porovnáme kategorie „*squateři*“ plus „*naklonění*“ s kategoriemi „*odpůrci*“ a „*policisté*“, zjistíme, že ve větší míře měli zastoupení squateři a lidé jim naklonění lidé (40 procent proti 32 procentům). Deník věnoval nejméně prostoru citacím svědkům událostí

(dvakrát), což zřejmě vychází z nižšího počtu reportáží, ve kterých se svědkové mohou vyjádřit.

Druhé největší zastoupení – 21 procent – měla vyjádření „*nezaujatých osob*“. Za dobrý příklad pokládám článek s názvem „*Zůstanou squaty součástí Prahy?*“. V něm hovoří dva sociologové o squaterství. „*Vytvářejí alternativní kulturu a nezapadají tak do šedé, jednotvárné konformity všedního života,*“ například řekl v článku sociolog Jan Keller. (Freisler, Mladá fronta DNES - Praha, 21.11.2000; 3). Odborníci promluvili i v jiných příspěvcích, což hodnotím jako dobrou snahu redaktorů o prohloubení problematiky squaterství v Praze (tj. že jim nestačily pouze výpovědi policistů, squaterů a svědků).

Poměrně zajímavé je zhodnocení vyváženosti jednotlivých článků. Během událostí okolo vystěhovávání squatu Ladronka redaktoři dávali prostor oběma stranám sporu. Příkladem je úvodní příspěvek na první straně pražské přílohy (Kedroň, Mladá fronta DNES – Praha, 8.12.2000; 1) s názvem „*Strážníci zřejmě porušili zákon*“, kde jsou citace policistů, squaterů i nezaujatých pozorovatelů (v tomto případě právníků).

Citace celkově dávaly téměř stejný prostor všem stranám sporu, vyjádření squaterů dokonce mírně převažovala. Z tohoto hlediska se jednalo o vyvážené zpravodajství.

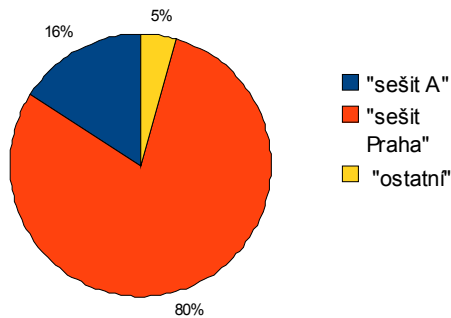
4.2 Obraz squaterů v deníku Mladá fronta DNES v období červenec až září 2009

4.2.1 Základní soubor jednotek

Základní zkoumaný soubor jednotek se v období 1. červenec až 30. září 2009 skládá z 44 příspěvků. Většina z nich se nacházela v pražské části deníku Mladá fronta DNES, ale stejně jako u období v roce 2000 se vyskytly i výjimky, kdy události z pražského squatu Milada přesáhly regionální úroveň a médium se jim věnovalo v celostátní části či v tematických přílohách.

4.2.2 Rozdělení dle umístění v deníku:

Graf č. 1:

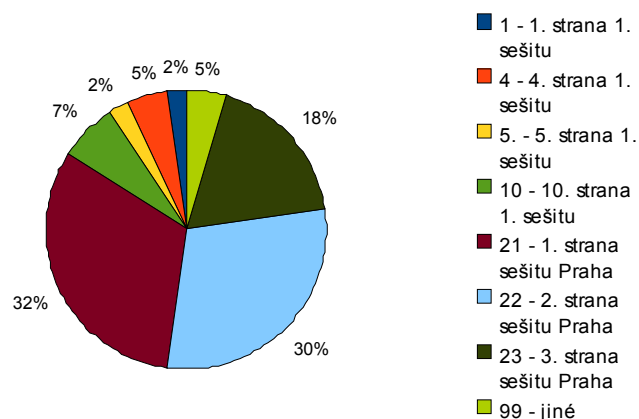

Dle grafu je patrné, že největší množství příspěvků (80 procent, celkem 35) bylo v pražské příloze Mladé fronty DNES. Celkem sedmkrát přesáhly události pražského squatu Milada regionální úroveň a dostaly se do celostátního zpravodajství. Bylo to zejména okolo události vystěhování objektu Milady a také při akci, kdy se squateři chystali obsadit další neobydlený objekt (září 2009). Dvakrát se pak objevily články o squaterech v jiné části deníku – v obou případech se jednalo o přílohu „Vikend“.

Je vidět, že události squatu Milada zasáhly několikrát do celostátního deníku, ale i do „odlehčené“ víkendové přílohy. Právě příspěvky ve víkendové příloze poskytují čtenáři i jiný pohled na squatery než uváděly zpravodajské části.

4.2.3 Rozdělení dle stran:

Graf č.2:

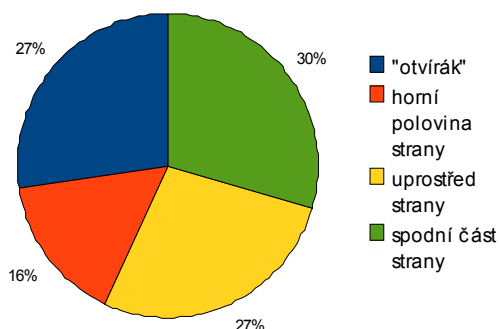
Tento graf ukazuje, že se největší množství příspěvků nacházelo na úvodní straně pražské přílohy (celkem 32 procent, tzn. čtrnáct příspěvků). Dalších 30 procent pak editoři umístili na druhou stranu sešitu Praha.

Několikrát události okolo squatu Milada svým významem přesáhly pražskou přílohu a informace o dění si tak mohli přečíst lidé z celého Česka. Nejvýznamnější pozici – na první straně celého deníku MfD – měla samostatná fotografie s popiskem ze dne 14. září. Zobrazuje těžkooděnce, kteří po žebřících lezou do domu na Albertově, toho času obsazeného squaterů. Domácí zpravodajství se pak tématem zatýkání squaterů na pražském Albertově zabývalo i na čtvrté straně. V ten samý den se tématu jeden z redaktorů věnoval i na názorové straně prvního sešitu.

Pět procent článků (celkem dva) se nacházelo v jiné části deníku – jednalo se o přílohu Víkend. Je zřejmé, že událostem okolo squatu Milada dávali editoři pražské přílohy prioritu, proto je nejvíce umisťovali na první stranu sešitu.

4.2.4 Rozdělení dle umístění na straně

Graf č. 3:

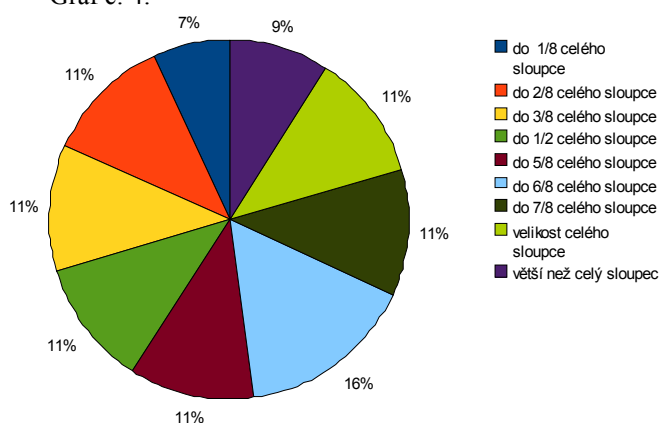

Poměrně vyvážené bylo rozmístění příspěvků na straně. Největší zastoupení měly články na spodní části strany (30 procent, celkem třináct příspěvků). Na pozici otvíráků bylo celkem 12 příspěvků. Spolu s články na horní polovině strany tvořily 43 procent. Celkově nižší umístění příspěvků o squatech mohlo být dáno i tím, že se celkem 16 procent příspěvků vyskytovalo v celostátní části deníku a zde neměly články o squatech moc velkou prioritu (kvůli důležitějším událostem).

Jediný článek, který byl na pozici otvíráku, se nacházel na čtvrté straně celostátní části a informoval o zatýkání squaterů, kteří se vloupali do domu na pražském Albertově (Šťastný, Mladá fronta DNES, „*Policie zatkla squatery i reportéra*“, 14.9.2009; 4). Článek by však možná takové umístění neměl, kdyby mezi zatčenými nebyl i jeden z reportérů deníku.

4.2.5 Rozdělení podle velikosti

Graf č. 4:

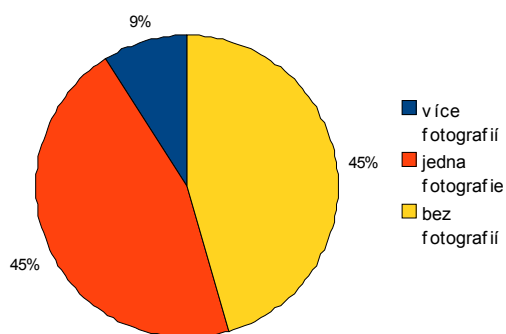
Největší množství článků (16 procent, celkem 7 článků) bylo ve velikosti do 6/8 celého sloupce. Dva z nich byly v deníku 9. července, kdy deník psal o politicích, kteří za vystěhovávání squaterů získávají body u voličů (Zvěřinová, Mladá fronta DNES - Praha, „*Jak získat popularitu za squatery*“ 9.7.2009; 1). Ostatní velikosti příspěvků byly v deníku poměrně vyvážené, stejný počet příspěvků byl ve velikostech do 2/8, 3/8, 4/8 i 5/8 celého sloupce strany.

Celkem čtyři příspěvky (9 procent) byly větší než celý sloupec strany. Dva z nich byly rozhovor se squatery a portrét jednoho ze squaterů v příloze Víkend z 11. července (Eisenhammer, Komůrková Mladá fronta DNES – Víkend, 11.7.2009; 8). Ve víkendové příloze je taková velikost článků obvyklá, redaktoři tu mají více prostoru k jednotlivým tématům.

Další dva příspěvky větší než celý sloupec byly v deníku dne 14. září. Prvním z nich byla fotografie na úvodní straně celého deníku, která měla velikost 136 řádků. Zobrazovala těžkooděnce, kteří se po žebřících snažili dostat do domu na Albertově, v té době obsazeného squatery. Dalším byl pak článek z prvního – domácího sešitu na straně čtyři. Tam byla reportáž z vystěhovávání squaterů. Deník celé události věnoval velkou pozornost zřejmě i proto, že mezi zatčenými squatery byl i reportér MfD (*viz výše*). Nejméně bylo příspěvků ve velikosti do 1/8 strany (7 procent)– tzv. „*kratásů*“. V deníku se vyskytovaly v době, kdy se okolo celé kauzy nic nového a podstatného nedělo.

4.2.6 Rozdělení dle fotografií, které příspěvek doplňují

Graf č. 5:

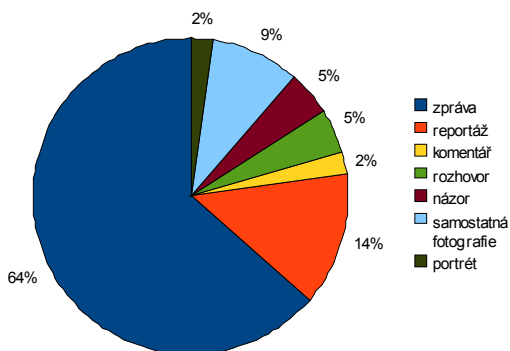

Z grafu vyplývá, že ve stejné míře editoři použili články bez fotografií a články s jednou fotografií (obojí v počtu dvacet – tedy 45 procent). Největší množství fotografií bylo v Mladé frontě DNES ve dnech 14. září a 15. září. Z hlediska událostí je to pochopitelné – jednalo se o obsazení domu na Albertově a následný policejní zásah, což je vizuálně velice atraktivní.

Devět procent článků (celkem čtyři) mělo více než jednu fotografii. Opět se jednalo o události z poloviny září a také o události vyklízení squatu Milada na začátku července. Fotografie jsou analyzovány v samostatné části.

4.2.7 Rozdělení dle žánru

Graf č. 6:

Z grafu je patrné, že nejvíce příspěvků bylo v kategorii zprávy (64 procent, celkem 28 zpráv). Zprávy se vyskytovaly v celém období od července do konce září. Druhé největší zastoupení (14 procenty) měly reportáže. Popisovaly všechny události, kde došlo k nějakému konfliktu (tj. vyklízení squatu Milada v červenci, obsazování domu na pražském Albertově v září či reportáž z demonstrace v polovině července, kde squatery rozháněli těžkooděnci).

Dále pak na stránkách deníku vyšly samostatné fotografie (celkem 9 procent, čtyři fotografie). Nejvýznamnější umístění měla fotografie z úvodní strany celé Mladé fronty DNES ze dne 14. září (*viz výše*).

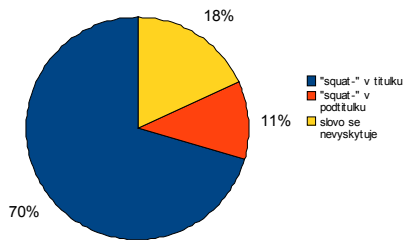
V deníku vyšly i dva rozhovory. Jeden z nich byl z 11. července o životě squaterů se samotnými squaterý – Štěpánem Marečkem a jeho přítelkyní (Eisenhammer, Mladá fronta Dnes - Víkend, 11.7.2009; 8). Jednalo se o rozhovor publicistický. Druhý pak byl z 8. července a jednalo se o zpravodajský rozhovor s jedním ze squaterů o situaci v domě v Truhlářské ulici. (Zvěřinová, Mladá fronta Dnes – Praha, „*S nájemníky potáhneme za jeden provaz*“ 8.7.2009; 3).

Ve sledovaném období byly v deníku dva názory a jeden komentář. Komentář s názvem „*Squatujte si. Nejraději jen doma*“ je v hlavním sešitě deníku. (Buchert, Mladá fronta Dnes, 14.9.2009; 10). Autorem jednoho z názorů je tehdejší ministr pro lidská práva Michael Kocáb. V něm ospravedlňuje své jednání během vystěhovávání squaterů a jejich nastěhování do domu v Truhlářské ulici (*viz výše*). (Kocáb, Mladá fronta DNES, „*Co mám se squaterý*“, 9.7.2009; 10).

Poměrně velké zastoupení reportáží může být (stejně jako v případě squatu Ladronka) dáno tím, že se jednalo o atraktivní téma. V rozhovorech dala redakce Mladé fronty DNES prostor pouze squaterům, což může být dáno tím, že se squateři a jejich názory zdály být atraktivnější. Dalším z důvodů může být i to, že squateři se v médiích chtěli prezentovat. Víkendový rozhovor navíc čtenářům přinášel širší povědomí o fenoménu squaterství. Deník v průběhu sledovaného období použil všechny vyjmenované zpravodajské žánry, i když ne moc vyváženě - mezi příspěvky převažovaly zprávy.

4.2.8 Výskyt slova „squat-“, „squatt-“ v titulku nebo podtitulku

Graf č. 7:

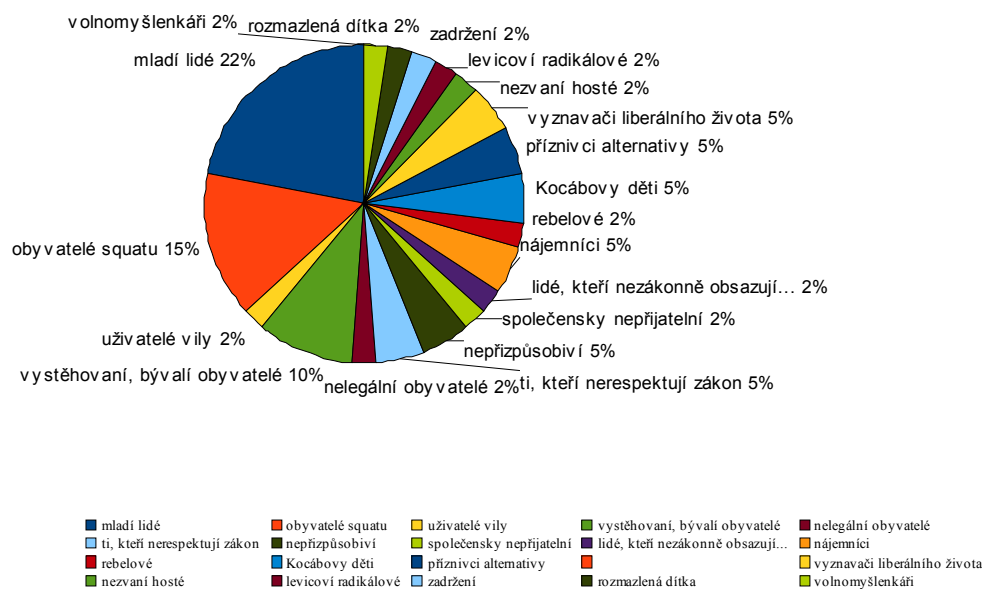

Z grafu je vidět, že nejčastěji redaktoři a editoři používali slovo squat v titulku článků (ze 70 procent). V 11 procentech případů bylo slovo squat v podtitulku příspěvku. Nízký počet v podtitulku je zřejmě dán i tím, že ne vždy měly příspěvky o squatech takový rozsah a prostor, aby u nich podtitulek byl.

V osmnácti procentech případů se slovo squat- v titulku ani podtitulku nevyskytuje. Tyto příspěvky jsou téměř rovnoměrně rozmístěné v celém sledovaném období, stejně jako jsou rovnoměrně rozmístěné titulky se slovem squat-.

4.2.9 Jiná pojmenování squaterů v příspěvcích

Graf č. 8:

Ve sledovaném období se v příspěvcích objevilo celkem 19 různých pojmenování pro squatory ve 23 příspěvcích. Nejčetnější bylo pojmenování „mladí lidé“, v článcích se objevilo ze 22 procent (celkem devětkrát). Toto pojmenování ukazuje na fakt, že v České republice jsou mezi squatory právě mladí lidé¹⁵. Patnácti procenty je zastoupený název „obyvatelé squatu“, deseti pak „vystěhovaní obyvatelé“.

Zajímavý je pojem „Kocábovy děti“, v textech se objevil dvakrát – například titulek: „Těžkooděnci rozehnali Kocábovy děti“ (Zvěřinová, *Mladá fronta DNES – Praha*, 23.7.2009; 2). Redaktorům šlo evidentně o to, aby poukázali na spojení squaterů s tehdejšími ministrem pro lidská práva Michaelem Kocábem, který se jich zastal – přes svého známého jim nabídl bydlení v Truhlářské ulici. To, že Michael

¹⁵ „V Holandsku je věkový průměr squaterů 45 let, tady o 20 miň, protože to nefunguje. Proč taky nelegalizujeme squaty? V Holandsku můžete obsadit dům, který je rok neobydlený. Jinak ty majitele nemovitostí nedonutíte, aby se o baráky starali,“ řekl squater Štěpán Mareček v rozhovoru pro MfD (Eisenhammer, *Mladá fronta DNES – Víkend*, 11.7.2009; 8)

Kocáb částečně pomohl squaterům k novému bydlení, jistě přineslo i větší zpravodajskou hodnotu příspěvkům o kauze Milada.¹⁶

V příspěvcích se několikrát objevila i negativně zabarvená pojmenování. Mezi ně řadím „nepřízpůsobiví“ či „společensky nepřijatelní“. V prvním případě šlo o tuto větu: „*Jak spolehlivě naštvat desítky starostů a starostek v hlavním městě? Stačí vzít skupinu nepřízpůsobivých obyvatel – v tomto případě squaterů vystěhovaných z vily Milada – a naznačit, že by jim mohla radnice opatřit útočiště.*“ (Zvěřinová, *Mladá fronta Dnes – Praha*, 3.7.2009; 2).

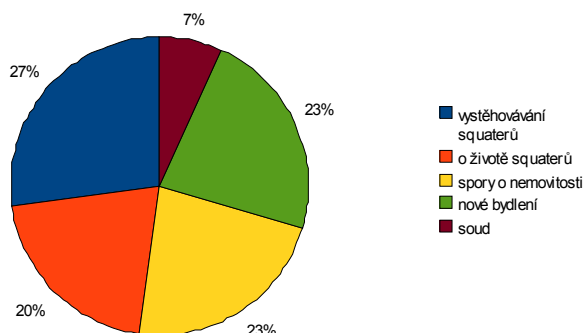
Druhý příklad pochází z pera stejné autorky: „...*Ale předseda Sdružení nájemníků neví o případu, že by někdo nastěhoval do domu společensky nepřijatelné lidi, aby se zbavil nepohodlných nájemníků.*“ (Zvěřinová, *Mladá fronta Dnes – Praha*, 8.7.2009; 3). Redaktorka tak porušila třetí bod Etického kodexu novináře Mf DNES, který tvrdí, že „*Mf DNES se vyhýbá jakýmkoliv předsudkům a pejorativním výrazům ve spojení s rasou, národností, pohlavím, náboženským vyznáním, politickým přesvědčením, sexuální orientací či profesním a společenským zařazením.*“ (Etický kodex novináře Mladé fronty DNES, bod 3) Další pojmenování pak poukazovala na životní styl squaterů - „*levicoví radikálové*“, „*vyznavači liberálního života*“ nebo „*příznivci alternativy*“.

Jiná pojmenování squaterů byla poměrně rozmanitá, většinou neutrálně zabarvená, ale vyskytlo se i několik negativně zabarvených pojmenování (viz výše). U negativně zabarvených slov bylo patrné, že je používá ta samá redaktorka (Alena Zvěřinová), která tímto vyjadřovala svůj postoj.¹⁷

¹⁶ „*Události, které mohou být podány jako důsledky jednání konkrétních identifikovatelných osob, mají větší zpravodajskou hodnotu než abstraktní strukturní jevy. Osoby mohou sloužit k identifikaci a usnadňují zpravodajství.*“ (Kunczik, 1995; 122)

4.2.10 Hlavní (převládající) téma příspěvků

Graf č. 9:

Z grafu vyplývá, že se deník věnoval jednotlivým tématům rovnoměrně. Největší prostor (27 procent) zabíraly články, které se týkaly vystěhování squaterů. Tyto události byly hlavními tématy v době, kdy k vyklízení došlo (tedy začátek července - Milada a polovina září – Albertov). Druhé největší zastoupení mají příspěvky o novém bydlení pro squatery (což se týkalo přestěhování do centra Prahy – do Truhlářské ulice) a o sporech o nemovitosti (obojí 23 procent).

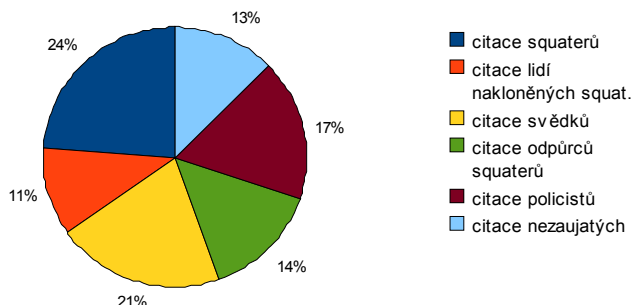
Téma sporů o nemovitost Milada převládalo v době po vystěhování squatu, kdy nebylo jasné, komu bude dům nadále patřit. Téma „o životě squaterů“ se v příspěvcích objevilo celkem devětkrát. Jednalo se především o popis demonstrací a kulturních akcí squaterů a jejich příznivců. Dva příspěvky se přímo týkaly života squaterů (jednalo se o víkendovou přílohu, kde byl rozhovor se squaterem a portrét o bývalém squaterovi). Nejmenší množství článků bylo pod tématem „soud“, což je pochopitelné, protože soud se squatery probíhal až po polovině září, kdy vnikli do objektu na pražském Albertově. Soud se protáhl až do jara 2011 (viz výše).

Největší množství příspěvků o vystěhování může být dáno tím, že se jedná o čtenářsky atraktivní téma. Vystěhování většinou doprovázely střety policistů se squatery, což atraktivitu ještě zvyšuje. (viz zpravodajská hodnota dramatickosti)

¹⁷ Do jisté míry se dá předpokládat, že názory, hodnoty a představy redaktorů mohou ovlivňovat podobu zpráv. Redaktor se i přes naplnění etických pravidel a norem nemůže oprostít od svého hodnotového rámce. (Trampota, 2006; 50)

4.2.11 Přímé a nepřímé citace v člancích

Graf č. 10:

Přímých i nepřímých citací bylo celkem 63, vyskytovaly se ve 37 člancích (celkem v 84,1 % z celkového množství sledovaných příspěvků). Z hlediska citovaných osob ve sledovaných příspěvcích lehce převažovala vyjádření squaterů (24 procent). Spolu s lidmi nakloněnými squaterství to činilo 35 procent. Mírně tak převažovaly citace na straně squaterů nad citacemi odpůrců a policistů (celkem 31 procent).

Druhé největší zastoupení měly citace svědků popisovaných událostí (21 procent, celkem třináctkrát). Ve velké míře byly v reportážích, jedna z nich dokonce obsahovala pouze vyjádření svědka. Jednalo se o protestní shromáždění squaterů krátce po vystěhování z Milady. Citovaná je v reportáži paní, která pracuje v Ústavu pro informace ve vzdělávání (Zvěřinová, Mladá fronta DNES – Praha, „Bydlení od ministra“, 2009; 2).

Třináct procent citací pak pocházelo z úst nezaujatých osob. Poněkud zajímavý je fakt, že v několika člancích byly použity citace od té samé osoby (tedy obyvatelky domu v Truhlářské ulici, kam se squateři nastěhovali). Jednalo se o nájemnici Moniku Krupařovou, jejíž vyjádření deník otiskl 9. července (tehdy ještě obyvatelka nechtěla uvést své jméno). Dne 10. července řekla deníku toto: „Ráno jsem při odchodu z domu narazila na chodníku na dvě zfetované dívky. To se mi vůbec nelíbí...“ (Zvěřinová, Mladá fronta DNES – Praha, 10.7.2009; 1)

Hned o den později se ta samá žena vyjádřila ke squaterům v domě takto: „Zkusíme se respektovat, abychom to nějak přežili“. (Zvěřinová, Mladá fronta DNES – Praha, 11.7.2009; 2). Tato žena se pak vyjadřovala i v pár dalších příspěvcích.

Příspěvky byly vcelku vyvážené, většinou obsahovaly názory obou stran sporu. Silně protisquaterské citace jsou ale například v článku „*Pomoc squaterům? Jsou potřebnější lidé*“. Autorka se v něm zabývá otázkou, kdo vlastně squateři z Milady jsou aniž by se jich na to zeptal. „*A kdo vlastně jsou mladí lidé z vily Milada, kteří se označují za squatery? To je záhadou většiny lidí, kterou Mf Dnes oslovila. V jednom se však shodují: obyvatelé Milady nemají se skutečnými squatery nic společného,*“ píše deník. (Zvěřinová, Mladá fronta DNES – Praha, 3.7.2009; 2). V příspěvku jsou citováni jen odpůrci squatu a nezaujatí. V některých příspěvcích hovoří pouze policisté nebo odpůrci squaterů. Jsou však i články, kde mluví pouze squateři.

V zásadě se však dá říci, že stejný prostor na stránkách deníku dostaly obě strany sporu, podle analýzy měli dokonce větší prostor squateři. Na vyrovnanosti citací je vidět, jak se redaktoři snažili podat co nejméně zkreslený obraz skutečnosti. Ve zkoumaném vzorku se však objevily i články, které chybějícími vyjádřeními událost zkreslovaly – ať se jednalo jenom o citace squaterů nebo o vyjádření druhé strany.

5. Porovnání příspěvků v Mladé frontě DNES za sledovanou období let 2000 a 2009

Při porovnání příspěvků z let 2000 a 2009 je na první pohled patrné, že v prvním období bylo daleko méně příspěvků než ve druhém. V roce 2000 v rámci události squatu Ladronka deník otiskl celkem 26 příspěvků. O devět let později bylo na stránkách deníku ve stejně dlouhém časovém období otištěno téměř dvakrát více příspěvků – celkem 44.

Vymezené období	Počet
1. října – 31. prosince 2000	26
1. července – 30. září 2009	44

Větší množství příspěvků v deníku Mladá fronta DNES v roce 2009 může být dáno zejména tím, že se jednalo o letní období, ve kterém je málo událostí v politice (politici mají prázdniny) i v dalších tématech, které jinak plní stránky deníku. Myslím si

však, že události okolo squatu Milada dosáhly takové společenské závažnosti, že by se jim deník ve stejné míře věnoval i v jiném období.

Dalším důvodem menšího množství příspěvků v roce 2000 je bezesporu méně událostí, které se ve sledovaném období okolo squatu Ladronka staly (jednalo se tam pouze o vystěhování squaterů a diskuzi ohledně oprávněnosti policejního zásahu). Jednotlivé kategorie obou období nadále porovnávám v uvedených podkapitolách:

5.1 Rozdělení dle umístění v deníku

Z hlediska umístění příspěvků v deníku se od sebe obě sledovaná období téměř nelišila. Největší množství příspěvků bylo v pražské příloze deníku Mladá fronta DNES (v roce 2000 to bylo 92 procent příspěvků a v roce 2009 to bylo 80 procent příspěvků). Události okolo obou squatů také několikrát zasáhly do celostátní části deníku. Jediným patrným rozdílem bylo to, že v roce 2009 deník věnoval squaterům i poněkud odlehčenější část novin – víkendovou přílohu.

Z tohoto hlediska byly události okolo squatů Ladronka i Milada vyrovnané – redakce Mladé fronty DNES je většinou zařadila do pražské přílohy a když byly události závažnější, otiskla je několikrát v prvním sešitu.

5.2 Rozdělení dle stran

Umístění příspěvků na stranách deníku se ve sledovaných obdobích lišilo. Zatímco největší množství příspěvků z roku 2000 bylo na 2. straně pražské přílohy (50 procent), v roce 2009 měly největší zastoupení příspěvky na 1. straně pražské přílohy (32 procent). Na třetí straně pražské přílohy byly příspěvky ve vyrovnaném množství.

V roce 2000 se squat Ladronka nedostal na první stranu novin, zatímco squateři z Milady na ni pronikli jednou. To také odpovídá událostem – squateři z Milady byli v protestech daleko aktivnější než ti z Ladronky.

5.3 Rozdělení dle umístění na straně

Příspěvky jsou v analýze rozděleny na čtyři druhy – „otvíráky“, příspěvky v horní polovině strany, uprostřed strany a ve spodní části strany. V roce 2009 mírně převažovaly příspěvky ve spodní části strany (30 procent), v roce 2000 jich bylo největší množství v horní polovině strany.

Jak už bylo zmíněno výše, umístění příspěvků na straně souvisí s dalšími událostmi, které jsou v daný den v deníku popsány. V roce 2000 bylo squaterství poměrně neznámé, což mohlo být i důvodem pro umístění příspěvků do horní poloviny strany. Ostatní pozice příspěvků se ve sledovaných obdobích příliš nelišily – otvůrků bylo po 27 procentech, příspěvků uprostřed strany bylo v roce 2009 27 procent a v roce 2000 19 procent.

5.4 Rozdělení dle velikosti

Příspěvky v roce 2009 byly nepatrně větší než příspěvky v roce 2000 – okolo squatu Milada bylo 58 procent příspěvků větších než 1/2 sloupce. U squatu Ladronka však byla jen polovina příspěvků větší než polovina sloupce strany.

To dokládá i průměrný výpočet velikosti jednoho příspěvku. Příspěvky v roce 2000 byly v celkové velikosti 15,1 celých sloupců strany. Oproti tomu všechny příspěvky o squatech v roce 2009 měly celkovou velikost 27,5 celého sloupce strany. Pokud tato čísla vydělíme počtem příspěvků v jednotlivých obdobích, vychází nám, že průměrný příspěvek v roce 2000 byl ve velikosti 0,581 celého sloupce strany (což je na mé stupnici do 5/8 sloupce), kdežto průměrný příspěvek v roce 2009 měl velikost 0,625 celého sloupce strany (na stupnici je to přesně 5/8 celého sloupce strany).

Rozdíly ve velikostech mohou být dány tím, že v roce 2009 redaktoři v jednom článku popisovali složitější a obsáhlejší události.

5.5 Rozdělení podle fotografií, které příspěvky doplňují

Z hlediska porovnání fotografií se obě sledovaná období částečně lišila. Největší množství článků v roce 2000 bylo bez fotografií (62 procent), kdežto v roce 2009 to bylo 45 procent, což bylo v tomto roce vyrovnané s kategorií „jedna fotografie“. Procentuálně vyrovnaná byla v obou obdobích kategorie „více fotografií“.

Během událostí squatu Ladronka bylo méně akcí, které by se daly zachytit na fotografiích (vizuálně atraktivní vystěhování squaterů bylo ve sledovaném období jen jednou...), což je zřejmě důvodem jejich menšího množství. V roce 2009 naopak squateři byli vystěhováni, následně se nastěhovali do jiného domu a ke konci

sledovaného období (září) ještě obsadili dům na Albertově, což bylo vizuálně velice atraktivní a je to zřejmě i důvodem většího množství fotografií.

5.6 Rozdělení dle žánrů

V obou sledovaných obdobích převažoval žánr zpráv, i když v roce 2000 o něco méně než v roce 2009 (o Ladronce bylo 46 procent zpráv a o Miladě 64 procent). Na druhém místě byly v obou případech reportáže. Ty se v deníku vyskytovaly hlavně v době, kdy docházelo k vystěhování squatů a střetům squaterů s policisty. Procentuálně větší množství reportáží však bylo v roce 2000 (celkem 23 procent), což překvapivě znamená, že redaktoři popisovali z místa dění více situaci okolo squatu Ladronka než squatu Milada (kdy ale bylo událostí k případným reportážím mnohem více).

Tento posun může být dán například změnami v redakční práci – editorům mohlo v roce 2009 stačit, že redaktoři na místo zavolali¹⁸ (nebo zavolali zaangažovaným lidem) a nemuseli informovat přímo z místa. Redaktoři také mohli využít informace od fotografů, kteří na místa dění vyjízděli. Příkladem je článek ze 23. července: „*Bylo na nich vidět, že nestáli o žádný konflikt, popsal fotoreportér MF DNES chování protestující mládeže, kterou těžkooděnci z travnaté plochy při strkanici vytlačili*“ (Zvěřinová, Mladá fronta DNES – Praha, „*Těžkooděnci rozehnali „Kocábovy děti*“, 23.7.2009; 2). Dalším důvodem menšího množství reportáží o squatu Milada může být i to, že v té době (oproti squatu Ladronka v roce 2000) bylo o squaterství více informací například na internetu (viz stránky squatu Milada – *praha.squat.net* atd.) a redaktoři tak nepotřebovali shánět informace na místě.

V dalších kategoriích se sledovaná období lišila. Třetí největší zastoupení v roce 2000 měly rozhovory a komentáře (po 12 procentech), kdežto v roce 2009 byly na třetím místě samostatné fotografie (9 procent). Větší množství samostatných fotografií je nejspíše důsledkem toho, že se zřejmě zvýšila důležitost fotografií v deníku.¹⁹ Deník

¹⁸ V Pravidlech deníku Mladá fronta DNES je popsán „telefonní syndrom“: „*Nejbližším přítelem novináře není pes, ale telefon... Redaktoři dělají vše od stolu po telefonu – od získávání tvrdých informací až po reportáže a příběhy. Novináři mají své zdroje, se kterými jsou někdy třeba i několik let často v telefonickém kontaktu, ale nikdy je osobně neviděli. Celé je to dané kvantitou práce, částečně i neschopností si zorganizovat čas a dát své práci priority. Takové články (či spíše produkty) končí jen skládáním vyjádření dotyčných osob, jež neodrážejí skutečné příběhy a jejich plastičnost.*“ (Pravidla Mladé fronty DNES)

¹⁹ „*Když vezmete do ruky noviny, první, co vás upoutá, je vždycky ta hlavní fotka na stránce. Až teprve pak se díváte na titulky a potřetí si vyberete, co chcete číst. Toto každý vydavatel zná, takže vsadí na obraz, protože chce upoutat čtenáře, přitáhnout jeho pozornost... čtenáře získáte díky obrazu,*“ řekl v

se v roce 2000 více věnoval komentářům (v MfD byly tři) – v roce 2009 byl v deníku pouze jeden. Což je také poměrně zvláštní, neboť událostí se squaterů z Milady bylo daleko více než událostí z Ladronky. Mohlo to být dáno tím, že pro redaktory nebylo squaterství něco nového, něco, k čemu by cítili potřebu se vyjádřit.

V roce 2009 Mladá fronta využila všechny zmiňované kategorie, ale nevyužila je (kromě zpráv) ve větším množství, což je dle mého názoru škoda, neboť informování o událostech mohlo být pestřejší. O devět let dříve se v deníku neobjevily kategorie názorů a portrétů, ale množství ostatních žánrů (kromě zpráv) bylo větší.

5.7 Výskyt slova „squat-“, „squatt-“ v titulku nebo podtitulku

Ve sledovaných obdobích převažovala v titulcích slova squat-, squatt-. V roce 2000 se slovo squatt- v titulku nebo podtitulku objevilo v 54 procentech případů, v roce 2009 to bylo dokonce v 81 procentech případů. U událostí okolo Ladronky bylo patrné, jak se titulky v průběhu sledovaných měsíců měnily. Zpočátku v titulcích převažovalo slovo squatt-, postupem času však redaktori prokázali větší kreativitu a začali používat jiné výrazy. U informování o squatu Milada k žádnému takovému vývoji nedošlo – slovo squat- se objevovalo po celém období.

5.8 Jiná pojmenování squaterů

V Mladé frontě DNES se během sledovaných období vyskytovala podobná pojmenování pro squaterů. V roce 2000 redaktori nejčastěji použili slova „obyvatelé squatu“, „mladí lidé“, „nelegální obyvatelé“ a „anarchisté“. V roce 2009 se na stránkách deníku nejčastěji vyskytovala slova „mladí lidé“, „obyvatelé squatu“ a „vystěhovaní“. I ostatní pojmenování byla poměrně neutrální.

Výjimkou bylo několik negativně zabarvených pojmenování - „společensky nepřijatelní či nepřizpůsobiví“, která použila redaktorka Alena Zvěřinová (viz výše) v roce 2009. Redaktori v Mladé frontě DNES použili mnohem více různorodých pojmenování v roce 2009 než v roce 2000. Je to dáno zejména tím, že události squatu Milada dali větší prostor než Ladronce a také tím, že samotné aktivity squaterů nabízely nová pojmenování (viz „nájemníci“, když se přestěhovali do domu v Truhlářské ulici apod.). V roce 2009 se však i více projevila kreativita autorů – čtenářsky atraktivní jistě

byl název „Kocábovy děti“, zajímavá byla i pojmenování „vyznavači liberálního života“ či „volnomyšlenkáři“.

V zásadě se dá říci, že se pojmenování vyvinula směrem od neutrálních v roce 2000 k negativnějším v roce 2009. Možná je to dáno i vlivy jiných médií či společnosti, která brala squatery méně kladně než v roce 2000 (Například do Ladronky po jejím vzniku chodili na kulturní akce i lidé z „většinové společnosti“, squateři z Milady byli naopak bráni jako extremisté, proti nimž je třeba bojovat. Squateři z Milady si možná za takovou nálepku mohli sami, protože veřejnosti moc vstříc nevycházeli...).

5.9 Hlavní (převládající) téma příspěvků

Hlavní témata se ve sledovaných obdobích mírně odlišovala. V roce 2000 bylo hlavním tématem vystěhování squaterů (77 procent). I v roce 2009 se mu redaktoři věnovali nejčastěji (v 27 procentech případů). O případu Ladronka psal deník poněkud monotematicky – dalšími tématy byly už jen „spory o nemovitosti“ a o „životě squaterů“.

V roce 2009 se Mladá fronta DNES nejvíce věnovala tématu bydlení – v kategoriích „spory o nemovitosti“ a „nové bydlení“. To je pochopitelné, protože nejvíce událostí se týkalo právě nemovitostí. Poměrně dost příspěvků bylo o životě squaterů (v případě Ladronka 19 procent, v případě Milada 20 procent). Tím, že v deníku byly použity i příspěvky o životě a aktivitách squaterů, byla vidět snaha popsat je i z jiného úhlu než ve zpravodajství o střetech squaterů s policií. Asi nejvíc „prosquaterský“ byl rozhovor Milana Eisenhammera s jedním ze squaterů ve víkendové příloze MfD (viz výše).

5.10 Přímé a nepřímé citace v článkách

Při porovnání obou sledovaných období vyšlo najevo, že mnohem více článků s citacemi bylo v roce 2009 (celkem 84,1 % článků). Oproti tomu článků s citacemi v roce 2000 bylo pouze 61,5 procenta. Obě období ale měly společné, že v jejich příspěvcích mírně převažovala vyjádření squaterů nad ostatními zpovídánými. To mohlo být dáno například tím, že squateři byli k případnému citování vstřícní a chtěli do médií prezentovat svůj názor.

U kauzy squatu Milada byly na druhém místě citace svědků, u squatu Ladronka však byli svědkové až na posledním místě. To může souviset s tím, že squateři z Milady pořádali mnohem více akcí než squateři z Ladronky, o nichž mohli svědkové vyprávět (viz nastěhování se do domu na Albertově, nastěhování squaterů do domu v Truhlářské atd.). U obou sledovaných období se však nepotvrdila hypotéza, že by reportáže měly být postavené i na vyjádření svědků událostí. V roce 2000 byly citace svědků ve dvou ze šesti reportáží, v roce 2009 byly citace svědků ve čtyřech reportážích.

O událostech z Ladronky více mluvili nezaujatí pozorovatelé – vyjádření bylo 21 procent. Oproti tomu k tématu Milada se vyjádřilo pouze 13 procent nezaujatých. Může to být dáno tím, že v Ladronce byli méně citovaní svědkové událostí, a tak jejich místa zaplnily citace nezaujatých pozorovatelů (např. právníků, psychologů atd.). V roce 2000 také squaterství nebylo tak známé, takže se takové příspěvky hodily pro vysvětlení celé problematiky. Policisté v příspěvcích obou období hovořili téměř rovnoměrně, odpůrci squaterů a lidé naklonění squaterství taktéž.

U obou sledovaných období pozorujeme mírně převažující vyjádření squaterů, ale nedá se říci, že by příspěvky byly „prosquatersky“ zaměřené. Jednou tomu bylo právě naopak – v období roku 2009 se objevil příspěvek z hlediska citací zacílený proti squaterům. U období 2000 jsem takový příspěvek neregistrovala. Obecně se však dá říci, že zpravodajství bylo z hlediska citací vyvážené v obou sledovaných obdobích.

6 Analýza fotografií vybraného média

V rámci analýzy textu jsem se rozhodla analyzovat i fotografie, které k textům náleží. Jsou totiž nedílnou součástí článků a také dobře dokreslují některé události. U fotografií nehodnotím umístění, protože jej už v rámci článků analyzováno mám, ale to, co zobrazují.

6.1 Konstrukce zkoumaného vzorku

Jako kódovací jednotku jsem pro kvantitativní obsahovou analýzu stanovila jednu fotografii (tj. graficky oddělený materiál, který buď náleží k textu o squaterech nebo stojí samostatně a zobrazuje sledované události).

6.2 Výzkumné otázky

- Jakým způsobem deník Mladá fronta DNES squaterů zobrazuje?
- Jaký je mediální obraz squaterů v jednotlivých sledovaných obdobích?
- Jak se liší fotografie squaterů v obou sledovaných obdobích?

6.3 Výzkumná metoda

Jako výzkumnou metodu jsem si stanovila kvantitativní obsahovou analýzu (stejně jako v textové části – viz výše).

6.4 Vymezení vzorku

V analýze sleduji fotografie v tříměsíčních obdobích 1. října 2000 – 31. prosince 2000 a 1. července 2009 – 30. 9. 2009. Fotografie rozdělují podle tří kategorií – velikosti (jež má stejnou míru jako u velikosti článků), podle osob/objektů zobrazených na fotografiích a podle toho, jakou událost fotografie zobrazuje.

V období říjen – prosinec 2000 hodnotím celkem třináct fotografií, v období červenec až září 2009 je to pak 33 snímků. Pokud je u článků fotografií více, jako první v tabulce analýzy uvádím fotografii, která je první zleva a shora.

6.5 Kódovací kniha

A) Velikost fotografie:

do 1/8 celého sloupce strany	1
do 2/8 celého sloupce	2
do 3/8 celého sloupce	3
do 4/8 celého sloupce	4
do 5/8 celého sloupce	5
do 6/8 celého sloupce	6
do 7/8 celého sloupce	7
do velikosti celého sloupce	8
větší než celý sloupec	9

B) Osoby/objekty zobrazené na fotografii

squateři	1
policisté, bezpečnostní agentura	2
squateři i policisté	3
objekt squatu (či domu, kam se squateři chtěli nastěhovat/byli v nájmu apod.)	4

C) Co/jakou událost fotografie zobrazuje

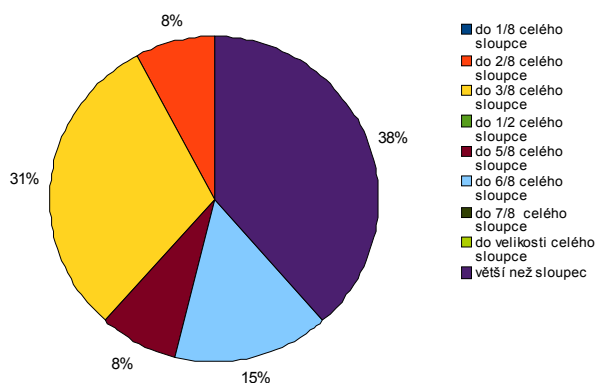
vyklízení squatu, policejní zásah	1
policisté odvádějící squater	2
potyčky policistů se squater	3
aktivity squaterů (demonstrace, kulturní akce)	4
nepořádek v interiéru squatu	5
squat (objekt) zvenčí	6
portrét squaterů	7

6.7 Fotografie událostí okolo squatu Ladronka v období říjen až prosinec 2000

Základní zkoumaný soubor se skládá z celkem třinácti kódovacích jednotek – tedy fotografií, které se v období začátek října až konec prosince 2000 objevily na stránkách deníku a týkaly se tématu squaterů.

6.7.1 Rozdělení podle velikosti fotografií

Graf č. 1:

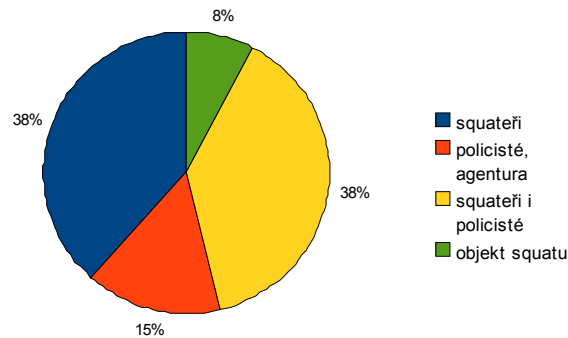
Fotografie ve sledovaném období byly v deníku pouze v několika velikostech – do 2/8 celého sloupce, do 3/8 celého sloupce, do 5/8 celého sloupce, do 6/8 celého sloupce a větší než celý sloupec. Z grafu vyplývá, že největší množství fotografií mělo velikost „větší než celý sloupec“ (celkem 38 procent). Mezi nimi je například portrétní fotografie squatera Iva Mathé (Schejbal, Mladá fronta DNES – Praha, 11. 11. 2000; 1).

Dále pak bylo poměrně velké množství fotografií ve velikosti do 3/8 celého sloupce (31 procent). Dvě fotografie byly ve velikosti do 6/8 celého sloupce. V ostatních velikostech se fotografie ve sledovaném období nevyskytovaly. Relativně velké rozměry fotografií jsou zřejmě dány tím, že se jednalo o fotogenické události a editoři jim zřejmě chtěli dát větší prostor. Je také možné, že některé fotografie lépe

vypovídaly o události než krátké články. Například výše zmíněná fotografie squatera Iva Mathé byla v deníku samostatně.

6.7.2 Osoby/objekty zobrazené na fotografii

Graf č. 2:

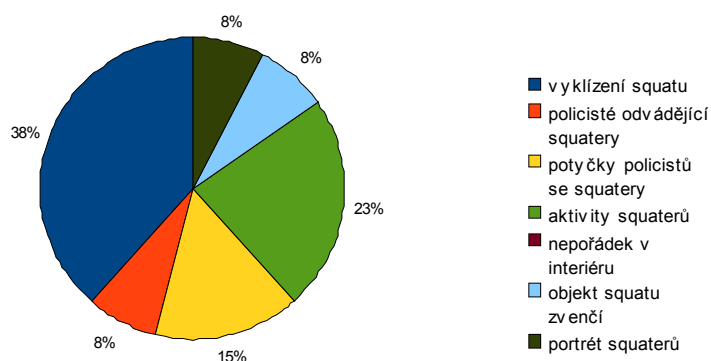

Z grafu vyplývá, že největší zastoupení měly fotografie zobrazující squatery a squatery spolu s policisty (obojí po 38 procentech). Celkem dvakrát (15 procent) byli na fotografii pouze policisté nebo bezpečnostní agentura. Jednou pak na stránkách deníku byla fotografie squatu.

Výsledky ukazují, že ve větší míře byli na fotografiích zastoupeni squateři než policisté. Situaci si vysvětlují tak, že squateři byli pro objektivy fotoaparátů a hlavně pro čtenáře vděčnějšími objekty než policisté. Jednalo se o neokoukané tváře, o mladé lidi, kteří se neoblékají a nechovají stejně jako většina jejich vrstevníků.

6.7.3 Zobrazovaná událost na fotografiích

Graf č. 3:

Největší množství fotografií (38 procent) se týkalo vyklízení squatu. Velký počet těchto fotografií je zřejmě dán tím, že se jedná o téma vizuálně atraktivní a také že zmíněné snímky většinou doplňovaly reportáže z místa.

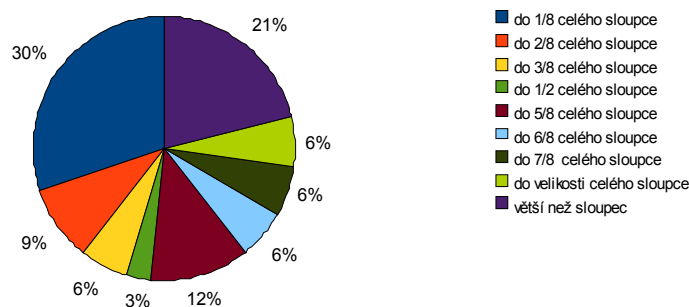
Dále pak fotografie zobrazovaly aktivity squaterů (celkem 23 procent). Jednalo se o demonstrace na podporu squatu. Dva snímky ukazovaly potyčky policistů se squatery. Jednalo se o zásah městských policistů ve squatu Ladronka. Fotografie zobrazují squatery ležící na zemi a policisty stojící nad nimi. Pokaždé to byly snímky z vyklízení Ladronky ze dne 10. listopadu. Poněkud zarážející je fakt, že se v deníku fotografie ze střetu policistů a squaterů neobjevily dříve než 21. listopadu (Jungrová, Mladá fronta DNES – Praha, 21.11.2000; 3). Další pak byla v deníku 8. prosince. V té době se v deníku psalo zejména o tom, jestli byl zákrok městské policie oprávněný či nikoli. Dnes už můžeme jen hádat, proč se dotyčné snímky neobjevily na stránkách deníku dříve. Na jedné fotografii pak byl portrét jednoho ze squaterů – Iva Mathého a také objekt squatu Ladronka zvenčí.

6.8 Fotografie událostí okolo squatu Milada v období červenec až září 2009

Základní zkoumaný soubor se skládá z celkem 33 kódovacích jednotek – tedy fotografií, které se v období začátek července až konec září 2009 objevily na stránkách deníku a týkaly se tématu squaterů.

6.8.1 Rozdělení podle velikosti fotografií

Graf č. 1:

Největší množství fotografií (celkem 30 procent) bylo do velikosti 1/8 sloupce, což je nejmenší část sloupcové stupnice. Malé fotografie se v deníku vyskytovaly po celé sledované období, ale jejich větší výskyt byl od druhé poloviny července do konce srpna, kdy se okolo squatu nic nového nedělo.

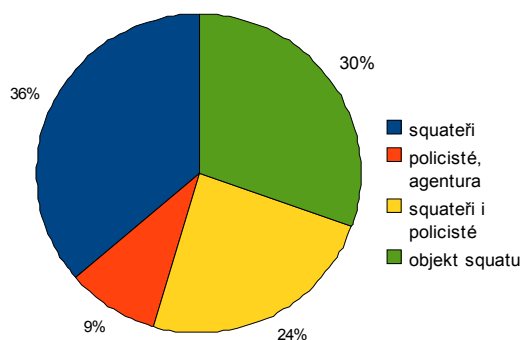
Druhé největší zastoupení naopak mají fotografie, které byly větší než celý sloupec. Největší fotografie byla zároveň na nejdůležitějším místě v deníku – na první straně celé Mladé fronty DNES. Zobrazovala těžkooděnce, kteří okny lezli do budovy

na pražském Albertově, v níž se zabarikádovávali squateři. (Bíba, Mladá fronta DNES, 14. 9. 2009; 1).

Třetí největší počet fotografií byl ve velikosti do 5/8 sloupce. Když se však podíváme na celkovou velikost snímků, jejich počet do poloviny sloupce je téměř vyvážený (48 procent) s počtem fotografií větších než polovina sloupce. Větší množství malých fotografií může být dáno tím, že na stránkách převažovaly texty a fotografie měly jen doplňující roli.

6.8.2 Osoby/objekty zobrazené na fotografii

Graf č. 2:

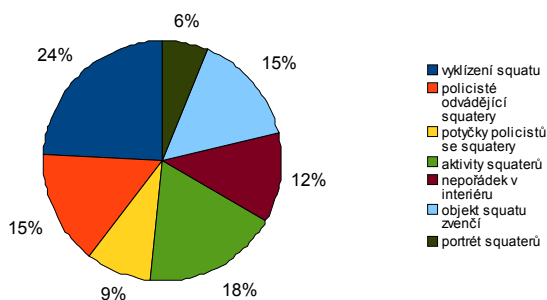

Fotografie ve sledovaném období nejvíce zobrazovaly squatery (36 procent). Druhý největší počet snímků se týkal objektu squatu Milada (šlo zejména o ilustrace k článkům, které byly o sporech o nemovitosti). Poměrně velké množství snímků zobrazovalo squatery i policisty, nejméně bylo fotografií pouze s policisty. Z velké míry tak převažovaly fotografie, na nichž byli zobrazeni squateři (celkem 66 procent).

Stejně jako v období roku 2000 je to zřejmě dáno tím, že se jednalo o fotogeničtější a zajímavější objekty než jsou policisté nebo nemovitosti.

6.8.3 Zobrazovaná událost na fotografiích

Graf č. 3:

Z grafu vyplývá, že se největší množství fotografií týkalo vyklízení squatu. To je pochopitelné, protože se jednalo o čtenářsky velice atraktivní a fotogenické snímky. Poměrně překvapivé je, že na druhém místě byly fotografie o squaterských aktivitách, které zobrazovaly squatory při poklidných demonstracích či jiných akcích. Na těchto fotografiích nebyl zobrazen konflikt. Další nejpočetnější kategorií byly fotografie ukazující policisty odvádějící squatory a také objekt squatu zvenčí.

7. Porovnání fotografií squaterů v Mladé frontě DNES za sledovaná období let 2000 a 2009

Při porovnání fotografií z let 2000 a 2009 je na první pohled patrné, že v prvním období bylo daleko méně fotografií než ve druhém, což také souvisí s množstvím článků. V roce 2000 v rámci událostí squatu Ladronka deník otiskl celkem 13 fotografií. O devět let později bylo na stránkách deníku ve stejně dlouhém časovém období otištěno téměř třikrát více snímků – celkem 33. U období Ladronky tak byla zhruba polovina článků s fotografií, u Milady to činilo tři čtvrtiny. (Tento údaj je uvedený v průměru, neboť u některých článků bylo fotografií více). Dalším rozdílem pak také byla barva fotografií – v roce 2000 byly snímky pouze černobílé.

Vymezené období	Počet
1. října – 31. prosince 2000	13
1. července – 30. září 2009	33

7.1 Rozdělení podle velikosti fotografií

Velikost fotografií se v obou obdobích lišila. Zatímco v roce 2000 bylo 39 procent fotografií menších než polovina sloupce strany, v roce 2009 to bylo 48 procent. Menší velikost fotografií u squatu Milada může být dána tím, že jich deník otiskl

mnohem více než v prvním období. U squatu Ladronka bylo největší množství fotografií větších než celý sloupec, u Milady naopak zvítězily fotografie do 1/8 sloupce (na druhém místě však už byly snímky větší než celý sloupec).

7.2 Osoby/objekty zobrazené na fotografiích

Squateři – tito lidé převládali na fotografiích z obou sledovaných období. Dá se říci, že se jedná o fotogenické „objekty“, squateři svým alternativním vzhledem jistě připoutají pozornost čtenářů více než zobrazení policisté. U Ladronky ale stejný počet fotografií zobrazoval i squatery s policisty, u Milady byla tato kategorie až na třetím místě. Tím, že redakce zveřejňovala snímky se zástupci obou skupin, se dá říci, že byla objektivní. Téměř nejméně byli na fotografiích zachyceni samotní policisté. Zřejmě je to dáno tím, že jsou tyto snímky už „okoukané“.

Sledovaná období se lišila v zobrazení objektů squatu – redaktoři v roce 2000 nemovitosti věnovali jen okrajovou pozornost, kdežto v roce 2009 celkem 30 procent snímků zobrazovalo objekt squatu. Je to dáno vývojem událostí – u squatu Milada se po vyklízení nejvíce řešily právě spory o nemovitosti (viz výše).

7.3 Zobrazovaná událost na fotografiích

Priority toho, co na snímku zobrazit, se za sledované období nezměnily. Největší množství fotografií v obou sledovaných obdobích se týkalo vyklízení squatu. To je pochopitelné, protože se jedná o atraktivní snímky, které zachycují akci. Fotografie se navíc kryjí i s hlavními tématy příspěvků o vystěhovávání, což je zřejmě důkazem toho, že se redaktoři či fotografové na místo činu opravdu vydali.

I v další kategorii se fotografové za obě období shodli – jako druhou nejčastější zobrazovali aktivity squaterů, přičemž se v obou případech jednalo zejména o demonstrace nebo kulturní aktivity. Z toho lze usuzovat, že redakce chtěla squatery zobrazit i jinak, než jako osoby bojující proti policistům.

Závěr

Bakalářská práce na téma Porovnání mediálního obrazů squaterů v deníku Mladá fronta DNES v letech 2000 a 2009 měla za úkol pomocí kvantitativní obsahové analýzy zmapovat a zhodnotit, jakým způsobem médium informuje o této subkultuře a také zjistit, zda-li se nějak změnilo informování o squaterech ve sledovaných obdobích.

Na první pohled bylo patrné, že se sledovaná období let 2000 a 2009 lišila počtem příspěvků. V roce 2009 bylo v deníku téměř dvakrát více článků a téměř třikrát více fotografií, které se týkaly problematiky squaterů, než v roce 2000. To bylo dané jednak větším množstvím událostí okolo squatu Milada, kdy byli squateři nejprve vystěhováni z vily Milada, následně se díky Michaelu Kocábovi přestěhovali do domu v Truhlářské ulici a v polovině září se pokusili obsadit dům na Albertově; a pak zřejmě také tím, že sledované období bylo v letních měsících červenec – září, kdy stránky médií tolik neplní politické události. Z hlediska zpravodajských hodnot bylo toto období pro čtenáře i redaktory určitě zajímavější, než období squatu Ladronka, kdy došlo pouze k vystěhování a posléze k diskusi o (neo)oprávněnosti policejního zásahu.

Zařazování příspěvků o squaterech se za sledovaná období příliš nezměnilo – většinou byly v pražské příloze a výjimečně v celostátním sešitě. Podle rozmístění na straně se větší množství příspěvků v horní části strany vyskytovalo v roce 2000 než v roce 2009. Patrně to bylo dáno tím, že squaterství nebylo v roce 2000 ještě tolik známé a editoři tímto chtěli na problematiku upozornit. V období roku 2009 byly články i fotografie mírně větší než v roce 2000.

V případě zpravodajských žánrů je v průběhu sledovaných období znát určitý posun. V roce 2000 bylo méně příspěvků klasifikováno jako zpráva než v roce 2009. Ostatní žánry (například reportáže) se v druhém sledovaném období vyskytovaly méně

často než v roce 2000. Redaktoři například téměř nezveřejňovali komentáře o squaterech z Milady. Z toho lze usuzovat, že se deník posunul směrem od publicistického zaměření příspěvků v roce 2000 k více zpravodajským v roce 2009, což může být i snahou o poskytování co nejméně redakčně zaujatých informací. Na druhé straně byli čtenáři ochuzeni o diverzitu novinářské produkce.

Tematicky redaktoři o squaterech psali (a také je na fotografiích zobrazovali) zejména v případě jejich vystěhování, což má sice nespornou čtenářskou atraktivitu, ale čtenáři mohli nabýt dojmu, že squateři pouze bojují s policisty či bezpečnostní agenturou. V tomto případě můžeme pozorovat, že se informování o squaterech během daných období nezměnilo – práh pozornosti médií byl překročen až tehdy, kdy ve squatech došlo k vystěhování. Překvapivě velké množství příspěvků se týkalo i kulturních aktivit a demonstrací squaterů, a to v obou sledovaných obdobích. Tímto způsobem se deník snažil ukázat subkulturu i jinak než v boji proti policistům a veřejnému pořádku, což velice dobře dokreslovalo celkový obraz squaterů v médiu.

Citace ve větší míře používali redaktoři v roce 2009. V citacích dostali v obou obdobích největší prostor squateři, policisté naopak byli až na druhé straně žebříčku. Z hlediska citací byly příspěvky obou období vyvážené, ve většině z nich nechyběla vyjádření obou stran sporů. I fotografie v obou obdobích zobrazovaly ve větší míře squatery než ostatní osoby. To bylo zřejmě dáno tím, že squateři byli pro čtenáře vizuálně atraktivní a přitáhli pozornost k článku.

V případě jiných pojmenování squaterů používalo médium obdobná slova – velmi často například poukazovalo na jejich mládí, ale v roce 2009 mělo více možností, jak squatery pojmenovat (díky událostem – viz výše). V roce 2000 byla pojmenování zcela neutrální, avšak v roce 2009 se na stránkách deníku vyskytlo několik negativně zabarvených pojmenování squaterů.

Z provedené kvantitativní analýzy lze vypožorovat, že se přístup média ke squaterské subkultuře během devíti let nijak významně nezměnil. Podle sledovaných kategorií se dá usoudit, že příspěvky byly vyvážené a poskytovaly čtenářům komplexní obraz popisovaných událostí. Zajímavé by také bylo zhodnotit, jakým způsobem reagují

na obraz squaterů předkládaný médií sami čtenáři a také to, jak hodnotí svůj obraz subkultura sama. To už je ale otázkou pro jinou práci a analýzu.

Summary

Bachelor thesis named *The comparison of the Prague squatter's media image in national newspaper Mladá fronta DNES during years 2000 and 2009* informs about media image of the Prague squatters and compare results among two periods.

The Quantitative Content Analysis demonstrated that there was smaller bunch of articles and photographs during the first period (year 2000) than in year 2009. It could be due the fact, that squatters from Milada were much more active. Another reason can be in difference of periods – squat Milada was displaced in summer and this season is usually not so full of another news...

In the placement of articles and photographs there was nearly no change in comparison of two periods. They were usually placed in the Prague part of newspaper. The articles about Ladronka in 2000 were more located on higher part of page than the articles in 2009. In the comparison of journalistic genres we can see that both newspaper mostly used „news“. However, during year 2000 there was smaller percentage of news than in year 2009. Editors used more various genres during year 2000 than during year 2009.

Concerning the topic of articles, squatters were mostly displayed in newspaper during displacement and police intervention into squats. It was the same during both periods. But readers could have impression, that squatters only fight with police and security agency. Another numerous topic was about „*squatter's life*“. We can see, that the newspaper wanted to show squatters from another side too. Those topics formed squatter's media image as a whole.

Squatter's were during both periods cited more than other groups of concerned people. We can say that citations were balanced. There were citations from both sides of dispute in majority of articles. Squatters were also more photographed. It could be due the fact, that their appearance is more catchy than faces of policemen.

Newspaper Mladá fronta DNES used nearly the same names for squatters. Editors during the year 2009 had more options how to name them. In this period there were also some negative names. In year 2000 there were just neutral names.

The Quantitative Content Analysis shows us, that there was nearly no difference in periods of years 2000 and 2009. In general we can say, that articles and photographs were balanced and they provided complex image of squatters and their events.

Použitá literatura

SCHULZ, Winfried, REIFOVÁ, Irena et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha : Karolinum, 2004. 149 s. ISBN 80-246-0827-8.

HEBDIGE, Dick. *Subculture : the meaning of style* . London : Routledge, 2006. 195 s. ISBN 0-415-03949-5.

GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The subcultures reader*. London : Routledge, 1997. 599 s. ISBN 0-415-12728-9.

RŮŽIČKA, Vlastimil. *Squaty a jejich revoluční tendence*. Praha/Kroměříž : Triton, 2007. 207 s. ISBN 80-7254-859_X.

ERDINGER, Michael. *Squatting jako alternativa bydlení mladých*. Praha, 2003. 46 s. Postupová práce. Univerzita Karlova, FF, Katedra sociální práce

FIALA, Petr; MAZEL, Michal; a Kol. *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno : Masarykova univerzita, Brno, 1998. Oponenti systému, s. 303. ISBN 80-210-1798-8.

KONČELÍK, Jakub; ORSÁG, Petr; VEČEŘA, Pavel. *Dějiny českých médií 20. století*. Vydání první. Praha : Portál, s.r.o., 2010. 344 s. ISBN 978-80-7367-698-8.

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vydání první. Praha : Portál, s.r.o., 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

OSVALDOVÁ, Barbora; Kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Vydání první. Praha : Karolinum, 2001. 155 s. ISBN 80-246-0248-2.

OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA, Jan a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha : Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vydání první. Praha : Portál, s.r.o., 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8.

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Praha : Karolinum, 1995. 307 s. ISBN 80-7184-134-X.

TRUSINOVÁ, Magdalena. *Proměny zpravodajských hodnot na příkladu užití fotografie ve zpravodajství českých deníků*. Praha, 2007. 143 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, FSV, Katedra mediálních studií

Další zdroje

Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, 11. května 2008, dostupné z <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=squater&Hledej=Hledej>

Websterův anglický výkladový slovník, 2011, dostupné z <http://www.merriam-webster.com/dictionary/squatter>

Česká republika. *Část druhá, Hlava V: Trestné činy proti majetku, § 208*. In Trestní zákoník. 40/2009 Sb., dostupné z http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/_s.155/701?l=40/2009

Česká republika, *Hlava druhá, Oddíl první – Základní lidská práva a svobody, článek 11, odstavec 3*. In Listina základních práv a svobod 2/1993 Sb., dostupné z <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Česká tisková agentura, zpravodajství, *Soud vyhověl odvolání squatterů, kteří obsadili dům na Albertově*, 19. dubna 2011, dostupné z http://www.ceskenoviny.cz/tema/zpravy/soud-vyhovel-odvolani-squatteru-kteri-obsadili-dum-na-albertove/625525&id_seznam=9573

Obsad' a žij! : Squatterské iniciativy na území bývalého Československa v letech 1990–2003. In Kolektiv, et al. *Obsad' a žij!* [online]. Druhé vydání. Praha : Obzor, 2005 [cit. 2011-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://obzor.euweb.cz/Obsad-a-zij.pdf>>.

Sportovně rekreační areál Ladronka, článek *Současná Ladronka*, 22. února 2005, dostupné z http://www.ladronka.cz/soucasna_ladronka.html

Squatterská realitka, 29. srpna 2009, dostupné z <http://realitka.squat.net/2009/08/>

Wolkrovka, 2011, dostupné z www.wolkrovka.net

O MF DNES, 2011, dostupné z <http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes>

Příručka Novinářské školy MF DNES a iDNES.cz, *Slovníček Novinářské školy*, kolektiv redaktorů, 2007

Etický kodex, Mladá fronta DNES, dostupný z <http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes/eticky-kodex>

Pravidla redaktorů Mladé fronty DNES, vytištěno pro potřeby Novinářské školy v roce 2007

Diskuze se squatery v pražském klubu Cross, 5. dubna 2011

Články z deníku Mladá fronta DNES²⁰

Rok 2000:

- URBAN, Ludwig, „*Squateri ve vile Milada se chystají na zimu*“, Mladá fronta DNES – Praha,

17. 10. 2000; strana 2

- KOMÁREK, Martin, „*Stěhujte se, prosím*“, Mladá fronta DNES, 11.11.2000; strana 8

- KEDROŇ, Radek, „*Squattery nahradí bohatí pacienti*“, Mladá fronta DNES – Praha,, 11.11.; strana 1

- KEDROŇ, Radek, „*Squatterři se nesmířili s vyhnáním*“, Mladá fronta DNES – Praha, 11.11.2000; strana 2

- FREISLER, Eduard, „*Zůstanou squaty součástí Prahy?*“, Mladá fronta DNES - Praha, 21.11.2000; strana 3

- KEDROŇ, Radek, „*Strážníci zřejmě porušili zákon*“, Mladá fronta DNES – Praha, , 8.12.2000; strana 1

ROK 2009

²⁰ Zde uvádím pouze ty články, ze kterých jsem v bakalářské práci citovala (pozn. autorky)

- HETTNEROVÁ, Magda, „*Squateri utekli před stěhováním na střechu*“, Mladá fronta DNES – Praha, 1.7.2009; strana 2
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*Pomoc squaterům? Jsou potřebnější lidé*“, Mladá fronta Dnes – Praha, 3.7.2009; strana 2
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*S nájemníky potáhneme za jeden provaz*“, Mladá fronta Dnes – Praha, 8.7.2009; strana 3
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*Jak získat popularitu za squaterý*“, Mladá fronta Dnes – Praha 9.7.2009 strana 1
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*Praha 1 chystá pro sousedy squaterů pomoc*“, Mladá fronta DNES – Praha, 10.7.2009; strana 1
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*Milada s Miluškou jsou k máni. Chcete je?*“, Mladá fronta DNES – Praha, 11.7.2009; strana 2
- KOCÁB, Michael, „*Co mám se squaterý*“, Mladá fronta DNES, , 9.7.2009; strana 10
- EISENHAMMER, Milan, „*Dítě? Nechci dát světu dalšího otroka*“, Mladá fronta DNES – Víkend, 11.7.2009; strana 8
- ZVĚŘINOVÁ, Alena, „*Těžkooděnci rozehnali „Kocábovy děti*“, Mladá fronta DNES – Praha, 23.7.2009; 2
- ŠŤASTNÝ, Jiří, „*Policie zatkla squaterý i reportéra*“, Mladá fronta DNES, 14.9.2009, strana 4
- BUCHERT, Viliam, „*Squatujte si. Nejradeji jen doma*“, Mladá fronta DNES, 14.9.2009, strana 10
- JAROŠOVÁ, Bohdana, „*Squateri kritizují policii, první dostali trest*“, Mladá fronta DNES, 15.9.2009, strana 4

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací listy článků i fotografií (tabulka)

Příloha č. 2: Tabulky hodnot jednotlivých kategorií (tabulka)

Příloha č. 3: Obrazový materiál (fotografie)

Přílohy

Příloha č. 1: Kódovací listy článků i fotografií (tabulka)

1. Kódovací list období 1. října – 31. prosince 2000, články:

Datum	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
17.10.2000	2	22	4	7	2	2	1	2; 5; 21	2	1
10.11.2000	1	3	4	8	2	2	1	1; 2	1	1; 4
10.11.2000	2	21	1	8	1	2	1	1; 5; 21	1	2; 4; 5
11.11.2000	1	8	3	2	3	3	3	10	1	0
11.11.2000	2	21	2	9	2	6	3	0	1	0
11.11.2000	2	22	1	9	3	1	1	4	1	2; 4
11.11.2000	2	22	2	3	3	3	1	2	1	0
13.11.2000	2	21	3	3	2	2	1	22	2	3; 5
13.11.2000	2	22	2	3	3	2	1	23	2	1; 3
13.11.2000	2	23	4	1	2	1	1	2	1	0
18.11.2000	2	21	3	7	3	2	1	24	1	1
20.11.2000	2	24	2	1	3	1	1	0	1	0
21.11.2000	2	23	1	5	2	1	1	5	1	1; 5
21.11.2000	2	23	2	7	3	1	1	5	2	2; 6
2.12.2000	2	22	1	8	2	1	3	2	3	1; 5; 6
8.12.2000	2	21	1	8	1	1	2	0	1	1; 5; 6
8.12.2000	2	22	1	6	3	4	3	0	1	0
8.12.2000	2	22	2	3	3	4	1	0	1	0
9.12.2000	2	21	4	2	3	1	3	0	1	6
9.12.2000	2	22	1	6	3	1	3	0	1	6
9.12.2000	2	22	2	7	3	4	3	0	1	0
9.12.2000	2	22	2	3	3	3	3	0	1	0
11.12.2000	2	29	2	1	3	1	3	0	1	0
12.12.2000	2	22	3	2	3	1	3	0	1	5
15.12.2000	2	22	3	1	2	6	3	0	2	1
29.12.2000	2	22	4	2	3	1	3	0	1	6

2. Kódovací list období 1. října – 31. prosince 2000, fotografie:

Datum	A	B	C
17.10.2000	6	1	4
10.11.2000	3	3	1
10.11.2000	9	1	1
10.11.2000	2	2	1
11.11.2000	9	1	7
13.11.2000	9	1	4
13.11.2000	5	3	1
21.11.2000	9	3	3
2.12.2000	9	4	6
8.12.2000	3	2	1
8.12.2000	3	3	3
8.12.2000	3	3	2
15.12.2000	6	1	4

3. Kódovací list období 1. července – 30 září 2009, články:

Datum	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.7.2009	2	21	3	3	2	6	1	0	1	1
1.7.2009	2	22	3	5	1	2	1	2	1	1; 3; 5
2.7.2009	2	21	4	3	3	1	3	1; 3	3	5
2.7.2009	2	22	1	5	2	1	2	1; 4	4	3
3.7.2009	1	5	3	6	3	1	1	1; 5; 6	4	2; 4
3.7.2009	2	21	2	3	3	1	1	1; 2	4	1
3.7.2009	2	22	3	8	2	1	1	1; 2; 7	2	4; 6
4.7.2009	2	21	1	8	2	1	1	10	4	1; 4; 6
8.7.2009	2	23	1	8	2	1	2	4; 8	3	1; 2; 3
8.7.2009	2	23	3	5	3	4	3	0	1	0
9.7.2009	1	10	2	6	2	5	1	1	4	0
9.7.2009	2	21	4	4	3	1	1	2	4	4
9.7.2009	2	23	4	6	3	1	1	9; 10	3; 2; 3; 4; 5	
10.7.2009	2	21	3	3	3	1	1	0	4	3; 4
10.7.2009	2	22	4	4	3	1	1	0	3	1; 2
11.7.2009	2	21	4	6	2	1	3	6	3	5
11.7.2009	2	22	4	3	3	1	3	0	3	3
11.7.2009	3	99	1	9	2	4	3	0	2	1
11.7.2009	3	99	4	9	2	7	1	0	2	1
13.7.2009	1	10	4	4	3	5	1	0	2	2
13.7.2009	2	21	2	4	2	1	1	0	2	1; 5
14.7.2009	2	22	1	7	3	1	1	0	4	1; 3
22.7.2009	2	22	3	2	2	6	1	11	2	0
23.7.2009	2	21	2	2	2	6	3	12; 13	1	0
23.7.2009	2	22	3	5	2	2	3	1; 12; 13	1	3; 5
24.7.2009	2	22	2	1	2	1	1	0	1	5
25.7.2009	2	22	3	1	3	1	1	0	4	4
27.7.2009	2	21	4	2	3	1	1	0	4	0
24.8.2009	2	22	2	3	3	1	1	0	3	5
27.8.2009	2	22	1	7	2	1	1	7	2	1; 3; 5
2.9.2009	2	21	3	4	3	2	1	15; 16	2	1; 4
2.9.2009	2	22	1	6	2	1	2	4; 15	3	3
14.9.2009	1	1	3	9	2	6	1	0	1	0
14.9.2009	1	4	1	9	1	2	1	1	1	3; 6
14.9.2009	1	10	2	6	3	3	1	17	1	0
14.9.2009	2	21	1	7	2	2	2	0	1	6
14.9.2009	2	23	1	7	1	2	2	1; 2	1	1; 3; 5
15.9.2009	1	4	4	6	2	1	1	18	1	1; 5; 6
15.9.2009	2	21	1	7	2	1	3	0	3	6
15.9.2009	2	23	1	8	1	1	1	0	3	6
15.9.2009	2	23	4	8	3	1	1	4; 19; 20	2	1; 3
16.9.2009	2	21	4	5	3	1	1	0	5	2; 4
16.9.2009	2	23	3	1	3	1	1	0	5	6
25.9.2009	2	23	4	2	3	1	1	0	5	2

4. Kódovací list období 1. července – 30 září 2009, fotografie:

Datum	A	B	C	
1.7.2009	9	3	1	1
1.7.2009	1	4	5	5
1.7.2009	6	3	2	2
2.7.2009	6	1	4	4
3.7.2009	8	4	5	5
4.7.2009	1	4	6	6
8.7.2009	9	4	6	6
9.7.2009	5	1	1	1
11.7.2009	2	4	6	6
11.7.2009	9	1	7	7
11.7.2009	1	1	7	7
13.7.2009	1	1	4	4
22.7.2009	7	1	4	4
23.7.2009	5	3	3	3
24.7.2009	1	3	3	3
27.8.2009	1	1	4	4
2.9.2009	3	4	6	6
14.9.2009	9	2	1	1
14.9.2009	1	4	1	1
14.9.2009	2	2	1	1
14.9.2009	1	3	2	2
14.9.2009	5	3	2	2
14.9.2009	9	1	1	1
14.9.2009	9	3	3	3
14.9.2009	8	2	2	2
14.9.2009	3	1	1	1
14.9.2009	5	1	1	1
15.9.2009	1	3	2	2
15.9.2009	9	4	6	6
15.9.2009	7	1	4	4
15.9.2009	4	4	5	5
15.9.2009	2	4	5	5
16.9.2009	1	1	4	4

Příloha č. 2: Tabulky hodnot jednotlivých kategorií (tabulka)

1. Příspěvky z období říjen – prosinec 2000, squat Ladronka:

A) Rozdělení dle umístění v deníku:

Název proměnné	Množství
Sešit A	2
Sešit Praha	24

B) Rozdělení dle stran:

Název proměnné	Množství
3. strana 1. sešitu	1
8. strana 1. sešitu	1
1. strana seš. Pha	6
2. str. seš. Pha	13
3. str. seš. Pha	3
4. str. seš. Pha	1
9. str. seš. Pha	1

C) Rozdělení dle umístění na straně

Název proměnné	Množství
otvírák	7
horní polovina str.	9
uprostřed str.	5
spodní část str.	5

D) Rozdělení dle velikosti

Název proměnné	Množství
do 1/8 sloupce	4
do 2/8 sloupce	4
do 3/8 sloupce	5
do 4/8 sloupce	0
do 5/8 sloupce	1
do 6/8 sloupce	2
do 7/8 sloupce	4
do velikosti celého sloupce	4
větší než sloupec	2

E) Rozdělení podle fotografií, které příspěvek doplňují

Název proměnné	Množství
více fotografií	2
jedna fotografie	8
bez fotografií	16

F) Rozdělení dle žánrů

Název proměnné	Množství
----------------	----------

zpráva	12
reportáž	6
komentář	3
rozhovor	3
názor	0
samostatná fotografie	2
portrét	0

G) Výskyt slova squat-, squatt-

Název proměnné	Množství
v titulku	13
v podtitulku	1
nevyskytuje se	12

H) Jiná pojmenování squaterů

Název proměnné	Množství
obyvatelé squatu	5
mladí lidé	2
nelegální obyvatelé	4
anarchisté	2
vystěhovaní	1
nájemníci	1
pakáž jedna	1
komunita	1
členové o. sdružení	1

I) Hlavní (převládající) téma příspěvků

Název proměnné	Množství
vystěhování	20
o životě	5
spory o nemovitosti	1

J) Přímé a nepřímé citace v člancích

Název proměnné	Množství
c. squaterů	8
c. lidí nakloněných	3
c. svědků	2
c. odpůrců	3
c. policistů	6

c. nezaujatých	6
----------------	---

2. Příspěvky z období červenec – září 2009, squat Milada:

A) Rozdělení dle umístění v deníku:

Název proměnné	Množství
Sešit A	7
Sešit Praha	35
ostatní	2

B) Rozdělení dle stran:

Název proměnné	Množství
1. str. 1. sešitu	1
4. strana 1. sešitu	2
5. strana 1. sešitu	1
10. strana 1. seš.	3
1. strana seš. Pha	14
2. str. seš. Pha	13
3. str. seš. Pha	8
jiné	2

C) Rozdělení dle umístění na straně

Název proměnné	Množství
otvírák	12
horní polovina str.	7
uprostřed str.	12
spodní část str.	13

D) Rozdělení dle velikosti

Název proměnné	Množství
do 1/8 sloupce	3
do 2/8 sloupce	5
do 3/8 sloupce	5
do 4/8 sloupce	5
do 5/8 sloupce	5
do 6/8 sloupce	7
do 7/8 sloupce	5
do velikosti celého sloupce	5
větší než sloupec	4

E) Rozdělení podle fotografií, které příspěvek doplňují

Název proměnné	Množství
více fotografií	4
jedna fotografie	20
bez fotografií	20

F) Rozdělení dle žánrů

Název proměnné	Množství
zpráva	28
reportáž	6
komentář	1
rozhovor	2
názor	2
samostatná fotografie	4
portrét	1

G) Výskyt slova squat-, squatt-

Název proměnné	Množství
v titulku	31
v podtitulku	5
nevyskytuje se	8

H) Jiná pojmenování squaterů

Název proměnné	Množství
obyvatelé squatu	6
mladí lidé	9
nelegální obyvatelé	1
uživatelé vily	1
vystěhovaní	4
ti, kteří nerespektují	2
nepřizpůsobiví	2
společensky nepřijatelní	1
členové o. sdružení	1
nezákonně obsazují	1
nájemníci	2
rebelové	1
Kocábovy děti	2
příznivci alternativy	2
vyznavači liber.	2

živ.	
nezvaní hosté	1
levicoví radikálové	1
zadržení	1
rozmazlená dítko	1
volnomyšlenkáři	1

I) Hlavní (převládající) téma příspěvků

Název proměnné	Množství
vystěhovávání	12
o životě	9
spory o nemovitosti	10
nové bydlení	10
soud	3

J) Přímé a nepřímé citace v článcích

Název proměnné	Množství
c. squaterů	15
c. lidí nakloněných	7
c. svědků	13
c. odpůrců	9
c. policistů	11
c. nezaujatých	8

1. Fotografie z období říjen – prosinec 2000, squat Ladronka:

A) Rozdělení dle velikosti

Název proměnné	Množství
do 1/8 sloupce	0
do 2/8 sloupce	1
do 3/8 sloupce	4
do 4/8 sloupce	0
do 5/8 sloupce	1
do 6/8 sloupce	2
do 7/8 sloupce	0
do velikosti celého sloupce	0
větší než sloupec	5

B) Osoby/objekty zobrazené na fotografii

Název proměnné	Množství
----------------	----------

squateři	5
policisté, agentura	2
squateři i policisté	5
objekt squatu	1

C) Událost zobrazovaná na fotografii

Název proměnné	Množství
vyklízení	5
policisté odvádějí squaterý	1
potyčky	2
aktivity sq.	3
nepořádek v interiéru	0
objekt sq. zvenčí	1
Portrét squaterů	1

1. Fotografie z období červenec – září 2009, squat Milada:

A) Rozdělení dle velikosti

Název proměnné	Množství
do 1/8 sloupce	10
do 2/8 sloupce	3
do 3/8 sloupce	2
do 4/8 sloupce	1
do 5/8 sloupce	4
do 6/8 sloupce	2
do 7/8 sloupce	2
do velikosti celého sloupce	2
větší než sloupec	7

B) Osoby/objekty zobrazené na fotografii

Název proměnné	Množství
squateři	12
policisté, agentura	3
squateři i policisté	8
objekt squatu	10

C) Událost zobrazovaná na fotografii

Název proměnné	Množství
vyklízení	8
policisté odvádějí	5

squatery	
potyčky	3
aktivity sq.	6
nepořádek v interiéru	4
objekt sq. zvenčí	5
Portrét squaterů	2

Příloha č. 3: Obrazový materiál (fotografie)

Fotografie squatů Ladronka a Milada:

Squat Ladronka v roce 2000:

2. 12. 2000, Mladá fronta DNES – Praha, strana 2, foto: Ivan Rigel

Ladronka v dnešní podobě:

www.ladronka.cz

Squat Milada v roce 2009:

8. 7. 2009, Mladá fronta DNES – Praha, strana 3

Squat Milada nyní:

Foto: Hana Vorlová

Znak squaterství:

www.studentpoint.cz

Vybrané fotografie z roku 2000:

11. 11. 2000, Mladá fronta DNES – Praha, strana 1. Foto: Jan Schejbal

8.12.2000, Mladá fronta DNES – Praha, strana 1. Foto: videozáznam

10.11.2000, Mladá fronta DNES – Praha, strana 1. Foto: Jan Schejbal

Vybrané fotografie z roku 2009:

14.9.2009, Mladá fronta DNES, strana 1. Foto: Lukáš Bíba

14.9.2009, Mladá fronta DNES, strana 4. Foto: Lukáš Bíba

22.7.2009, Mladá fronta DNES – Praha, strana 2. Foto: Jan Zátorský